

EN NATIONALPARKS INVERKAN PÅ PRIVATSKOGSBRUKET

Konflikthantering i Sibbo storskog

Avhandling pro gradu

Helsingfors universitet,
Institutionen för skogsvetenskaper
mars 2013

Paulina Nordling

Tiedekunta/Osasto Fakultet/Sektion – Faculty Agrikultur-forstvetenskapliga fakulteten		Laitos/Institution– Department Institutionen för skogsvetenskaper
Tekijä/Författare – Author Paulina Nordling		
Työn nimi / Arbetets titel – Title En nationalparks inverkan på privatskogsbruket – Konflikthantering i Sibbo storskog		
Oppiaine /Läroämne – Subject Skoglig ekologi och resurshushållning		
Työn laji/Arbetets art – Level Avhandling pro gradu	Aika/Datum – Month and year mars 2013	Sivumäärä/ Sidoantal – Number of pages 59
Tiivistelmä/Referat – Abstract <p>Sibbo storskog är ett enhetligt skogs- och jordbruksområde som täcker delar av Sibbo kommun samt Vanda och Helsingfors städer. Den privatägda marken på området används i huvudsak för aktivt jord- och skogsbruk. År 2011 inrättades Sibbo storskogs nationalpark på statsägd mark i Sibbo storskog. Nationalparken är splittrad till formen och dess läge skapar förutsättningar för stort rekreationstryck. Detta befaras leda till negativ inverkan på privatskogsbruket.</p> <p>Tidigare forskning om nationalparks inverkan på omgivningen har främst fokuserat på lokalbefolkningen och närområdet som helhet. Målsättningen med denna undersökning var att ta reda på vilken inverkan Sibbo storskogs nationalpark har för specifikt de privata skogsägarna och deras verksamhet, samt hur konflikter mellan användning och skötsel av nationalparken och privatskogsbruket i Sibbo storskog kan förebyggas. Materialet samlades in med en enkät riktad till privata skogsägare i Sibbo storskog och med intervjuer med privata skogsägare i Sibbo storskog och vid Noux nationalpark. Syftet med intervjuerna i Noux var att få ett jämförande material från ett område vars läge och rekreationstryck är jämförbart med det i Sibbo storskog, men där nationalparken har existerat under en längre tid.</p> <p>Resultaten visar att inverkan från nationalparken förknippad med områdets användning för rekreation redan förekommit i Sibbo storskog. Hotbilder för framtiden var utöver dessa främst relaterade till utvidgning av nationalparken och planläggning av markanvändningen som ansågs försämra förutsättningarna för utövandet av normalt skogsbruk. Ca 40 % av skogsägarna ansåg att nationalparken kommer att påverka negativt på de egna skogsarbetena i framtiden.</p> <p>Genom att göra nationalparken enhetligare med markbyten inom Sibbo storskog eller med frivilliga skyddsavtal och försäljning av mark kan konflikter förebyggas. Ca 30 % av skogsägarna var under vissa förutsättningar intresserade av markbyten med staten. Ett förnuftigt styrande av rekreationen och information till nationalparkens besökare är andra metoder med vilka problem med områdets användning för rekreation kan förebyggas. En viktig del av konflikthanteringen utgörs av deltagande, information och kommunikation. Samarbetet mellan Forststyrelsen och privata skogsägare har kommit i gång. En stor del av konflikterna som hotar privatskogsbruket gäller dock markanvändningen utanför nationalparkens gränser och därför bör också samarbete med kommun och stad uppmuntras till.</p>		
Avainsanat – Nyckelord – Keywords Sibbo storskog, Sibbo storskogs nationalpark, privatskogsbruk, konflikthantering, deltagande planering		
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited		
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information		

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING	3
1.1 Bakgrund - Sibbo storskog.....	3
1.1.1 Sibbo storskogs nationalpark.....	3
1.1.2 Tidigare utvecklingsförslag för Sibbo storskog.....	6
1.1.3 Planläggning av markanvändningen	7
1.2 Noux nationalpark	8
1.3 Tidigare forskning	9
1.4 Målsättningar	10
2 KONFLIKTER	12
2.1 Definitioner	12
2.2 Konflikthantering	13
3 METODER OCH MATERIAL	16
3.1 Konfliktteori.....	16
3.2 Triangulering som forskningsmetod.....	17
3.3 Insamling av material	18
3.3.1 Enkät	18
3.3.2 Semi-strukturerade intervjuer och urval.....	19
3.4 Statistiska metoder och kvalitativ analys	20
3.5 Materialets representativitet	24
4 RESULTAT	27
4.1 Statistisk översikt av skogsägarnas åsikter om Sibbo storskogs nationalpark	27
4.2 Skogsägarnas synpunkter på nationalparken och dess inverkan	30
4.2.1 Positiv inverkan	31
4.2.2 Negativ inverkan och hotbilder	33
5 DISKUSSION.....	37
5.1 Metodgranskning.....	37
5.2 Sibbo storskogs nationalparks möjliga inverkan för de privata skogsägarna.....	39
5.3 Konfliktsituationer och konflikthantering i Sibbo storskog	44
5.3.1 Konflikternas karaktär	44
5.3.2 Konflikthantering och åtgärdsförslag.....	46
6 SLUTSATSER.....	50
TACK.....	52
KÄLLFÖRTECKNING	53

1 INLEDNING

1.1 Bakgrund - Sibbo storskog

Sibbo storskog är ett ca 7200 hektar stort enhetligt skogs- och jordbruksområde som täcker delar av Sibbo kommun samt Vanda och Helsingfors städer. Området består av statsägd mark, mark ägd av Helsingfors stad, Vanda stad och Föreningen Nylands friluftsområden samt privatägd mark som till största delen används för aktivt jord- och skogsbruk. En stor del av den statsägda marken hör till de områden som EU år 2005 godkände till Natura 2000-nätverket. (von Boehm 2010, Metsähallitus 2010).

Sibbo storskogs nationalpark inrättades år 2011 på statsägd mark i Sibbo storskog (Sipoonkorvesta tuli... 2012). Nationalparken utgör således en del av hela det område som kallas för Sibbo storskog. Storskogens betydelse för naturskydd och rekreation har påvisats redan långt före nationalparken grundades och till den rika naturen på området hör både värdefulla lundar, bergsområden, kärr, vattenområden och kulturlandskap (Metsähallitus 2010). Området utgör en viktig del av det gröna bälte som omger huvudstadsregionen och i takt med att huvudstaden växer ökar också betydelsen av Sibbo storskog som rekreationsområde (von Bohm 2010).

1.1.1 Sibbo storskogs nationalpark

I maj år 2011 grundades Sibbo storskogs nationalpark på statens naturskyddsområden i Sibbo storskog (Sipoonkorvesta tuli... 2012) (bild 1). Nationalparken omfattar idag 1900 hektar och förvaltas av Forststyrelsens naturtjänster (Sibbo storskogs... 2013). Syftet med grundandet av nationalparken var ”att skydda skogsnaturens diversitet, berg och kulturmiljöer och de arter som förekommer där och för att vårda deras naturliga omgivning samt för allmänhetens rekreation och friluftsliv och för främjande av allmänt intresse för naturen samt för undervisning” (Finlex 2011). Målsättningen var också att nationalparken skulle bidra till att bevara det bälte av grönområden som omger huvudstadsregionen, dit också nationalparken i Noux hör (Metsähallitus 2010).

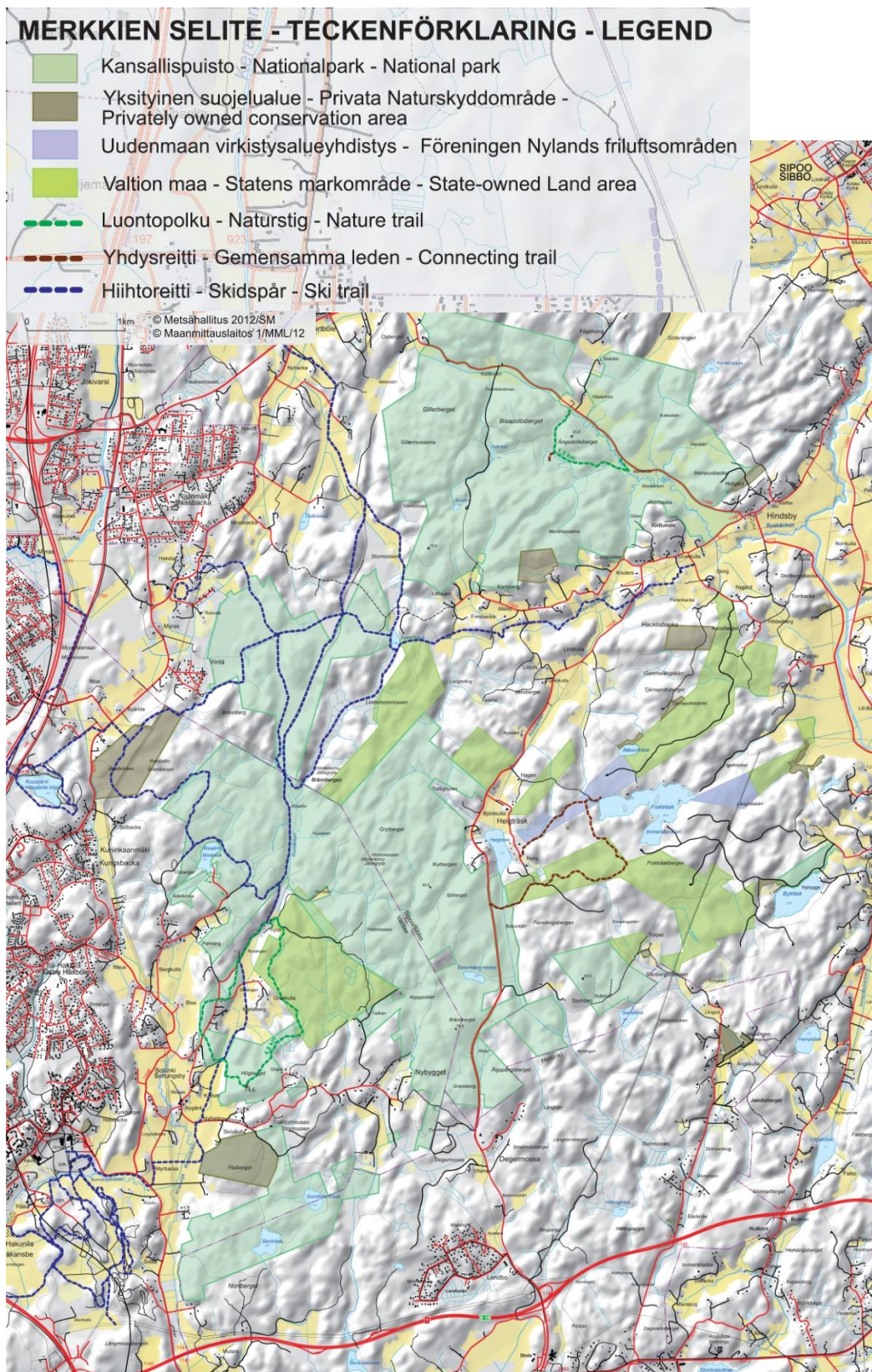

Bild 1. Sibbo storskogs nationalpark och markägande i Sibbo storskog. (januari 2013)

Inrättandet av Sibbo storskogs nationalpark har väckt intresse bland allmänheten och antalet besökare i nationalparken har stadigt ökat. Besökarantalet i Sibbo storskog var år 2011 ca 75 000, vilket reflekterar en ökning från år 2008 och 2010 då besökarantalet på statens områden i Sibbo storskog var 35 000 respektive 51 000 (von Boehm 2010, Sipoonkorvesta tuli... 2012). Det har också framförts kritik mot grundandet av nationalparken, främst från de privata skogsägarna och deras intressebevakare som menar att skogsbruket kan bli lidande av den närbelägna nationalparken. Kritiken har främst grundat sig på det faktum att nationalparken är splittrad, med mycket mellanliggande privatägda skogsområden som är i direkt anslutning till nationalparken, vilket har ansetts leda till risk för inverkan på de privata skogsområdena (t.ex. SiS 2010, SLC 2010, Jord- och skogsbruksutskottet 2011). Nationalparken ligger dessutom mycket nära tätt befolkade orter och i takt med att det byggs nya bostäder i huvudstadsregionen ökar behovet för rekreationsområden. Rekreationstrycket i Sibbo storskogs nationalpark förväntas därför bli högt på ett för ändamålet ganska begränsat område (Miljöutskottet 2011). De privata markägarnas åsikter har befarats förbises i t.ex. landskapsplaneringen och kommunernas planläggning av markanvändningen (t.ex. SiS 2010, SLC. 2010).

Vid grundandet av Sibbo storskogs nationalpark betonades vikten av framtida utvidgning av nationalparken för att göra området större och enhetligare (t.ex. Miljöutskottet 2011, Regeringen 2011). Detta planerade man att i första hand göra med hjälp av markbyten med Helsingfors stad och andra offentliga aktörer i Sibbo storskog. Helsingfors stad har nu överlåtit mark till staten för att införlivas med nationalparken (bild 1). Markägarna och Finlands skogscentral har genomgående förespråkat att också värdefull privat mark frivilligt bör kunna bytas för att införlivas med nationalparken och göra området enhetligare (SiS 2010). I februari 2013 överläts genom markbyte 40 hektar privat mark till staten för att anslutas till nationalparken (Sipoonkorven kansallispuisto... 2013).

I nuläget utarbetar Forststyrelsen en skötsel- och användningsplan för Sibbo storskogs nationalpark (Sibbo storskogs... 2012). Planen berör förutom nationalparken också de områden i Sibbo storskog som Helsingfors stad överlåtit till staten, de som ägs av Föreningen Nylands friluftsområden och privata naturskyddsområden som gränsar till nationalparken. En samarbetsgrupp under ledning av Forststyrelsen har startat för att samordna olika sätt att använda området tillsammans med de olika

aktörerna. Möten, informationstillfällen och utflykter har ordnats för allmänheten (Sibbo storskogs... 2012).

Forststyrelsens deltagande- och kommunikationsplan beskriver tillvägagångssättet för utarbetandet av skötsel- och användningsplanen som grundar sig på deltagande planering med mål att skapa samarbete, växelverkan, kunskap och förtroende bland de inblandade parterna (Metsähallitus 2012). Forststyrelsen har betonat att allt samarbete med privata skogsägare skall ske på frivilligt initiativ av skogsägaren (Sipoonkorvesta tuli... 2012). Frivilligt samarbete har föreslagits att skall uppmuntras till med i första hand projektmedel från METSO-programmet (t.ex. Metsähallitus 2010, Regeringen 2011).

1.1.2 Tidigare utvecklingsförslag för Sibbo storskog

Sibbo storskogs betydelse för naturskydd nämndes första gången i nationalparks-kommitténs utlåtande år 1976. Detta innehöll en lista över betydelsefulla områden med tanke på skyddande av naturen, däribland 480 hektar skog i Hindsby i Sibbo. Ett förslag om bevarande av ett enhetligt skogsområde i Storskogen togs år 1993 upp av den av Nylands länsstyrelse tillsatta arbetsgruppen för Sibbo storskog I. Denna presenterade också ett förslag om hur rekreations- och naturskyddsmål kan förverkligas på området som i detta fall berörde 5400 hektar i Sibbo storskog. (Metsähallitus 2010)

Arbetsgruppen för Sibbo storskog II definierade i sin slutrapport år 2004 områden som var viktiga att bevara som enhetliga skogs- och kulturområden. Arbetsgruppen behandlade sammanlagt 7170 hektar och talade för införskaffande av mer skyddsområden, främjande av rekreation, inventering av naturvärden och att styra glesbebyggelsen bort från Sibbo storskog. I enlighet med arbetsgruppens förslag utarbetades en plan för friluftsleder i Sibbo storskog år 2007. (Metsähallitus 2010)

På initiativ av privata skogsägare i Sibbo storskog bildades år 2009 ett samarbetsnätverk ”Samarbete i Storskogen” för att trygga och organisera kombinationen av jord- och skogsbruk, biologisk mångfald och rekreation på området, för att få dessa att existera i samförstånd. Samarbetet koordinerades av Kustens regionenhet vid

Finlands skogscentral och var en del av METSO-programmet för främjande av mångfalden i södra Finlands skogar. Projektfinansieringen för nätverket omfattade åren 2009-2012. (Metsähallitus 2010, Samarbete i Storskogen 2013)

Ledningsgruppen för samarbetsnätverket stod för en alternativ lösning till grundandet av Sibbo storskogs nationalpark i form av Sibbo storskog som ett modellområde för samverkan mellan olika skogsägare samt ekonomiskogsbruk och naturskydd. Efter att nationalparken infördes har samarbetsnätverket arbetat för att trygga privatskogsbrukarnas intressen på området och fungerat som ett språkrör mellan privata skogsägare och myndigheter. (Samarbete i Storskogen 2013)

1.1.3 Planläggning av markanvändningen

Kommunens planläggning av markanvändningen styr ett områdes utveckling och markanvändning. Skogslagen gäller i allmänhet på alla skogsbruksområden, men planläggningen kan i vissa fall leda till att skogsområden inte lyder under skogslagen (Tenhola och Kiviniemi 2005). Till dessa områden hör mark som planlagts som skyddsområde, områden med gällande åtgärdsbegränsning för uppgörande av detaljplan och detaljplaneområden med undantag för områden som anvisats för jord- och skogsbruk (Finlex 1996b). På ett generalplaneområde tillämpas skogslagen endast på de områden som är avsatta för jord- och skogsbruk eller för rekreation.

Planläggningen och speciellt skyddsbestämmelserna och åtgärdsbegränsningarna kan ha avgörande betydelse för möjligheten till utövande av normalt skogsbruk. På skyddsområden får inga åtgärder som strider mot skyddsbestämmelserna utföras och på områden med gällande åtgärdsbegränsning krävs tillstånd för trädfällning och andra åtgärder som avgörande förändrar på landskapet (Tenhola och Kiviniemi 2005).

Markanvändningen på området kring Sibbo storskog bestäms på Sibbo kommuns sida av delgeneralplanen för Sibbo 2025 som trädde i kraft år 2008 (Sibbo kommun 2008). Enligt denna är en stor del av området kring Sibbo storskogs nationalpark betecknat som sammanhängande skogsområde (MLY) och en del är skyddsområde (SL) eller glesbygdsområde (MTH). Åtgärdsförbud finns i södra delen av Sibbo

storskog eftersom delgeneralplan för Immersby håller på att utarbetas (Sibbo kommun 2012).

Vanda stads generalplan togs i bruk i sin helhet år 2010 (Yleiskaava 2007 2013). Områdena kring Sibbo storskogs nationalpark är här betecknade som frilufts- och strövområden (VR) och områden som är särskilt viktiga med tanke på naturens mångfald (luo). En gemensam generalplan för Östersundom som berör Storskogen håller på att utarbetas i Sibbo, Vanda och Helsingfors (Gemensam generalplan... 2013).

1.2 Noux nationalpark

Noux sjöplatå utgör tillsammans med Sibbo storskog den viktigaste obebyggda skogsområdeshelheten i huvudstadsregionen (von Boehm 2010). Noux nationalparks läge i förhållande till huvudstaden är jämförbart med det för Sibbo storskogs nationalpark och därmed också områdets betydelse för rekreation och för bevarande av grönområden i huvudstadsregionen. Närheten till huvudstaden gör att trycket på både byggande, rekreationsanvändning och turism är högt (Metsähallitus 2006). Rekreationsbehovet kan beskrivas av det ökande antalet besökare i Noux nationalpark. Besökarmängden i nationalparken uppgick år 2011 till 197 000 och har således stigit från år 2009 då antalet besökare var 179 500 (Käyntimäärät kansallispuistotain... 2012).

Noux nationalpark som förvaltas av Forststyrelsen är belägen i Vichtis, Esbo och Kyrkslätt och utgör en del av den så kallade Noux sjöplatån som är ett av de viktigaste enhetliga skogsområdena i Nyland och som består av ett bergigt skogslandskap med både sjöar, torvmarker och frodiga lundar (Kivisaari m.fl. 2006, Noux nationalpark 2012). Noux sjöplatå omfattar totalt över 20 000 hektar och innefattar förutom Noux nationalpark (4500 hektar) också Helsingfors stads friluftsområden (3400 hektar) och mark ägd av föreningar och privatpersoner (Kivisaari m.fl. 2006, Metsähallitus 2006). En stor del av sjöplatån är i region- och generalplanen reserverad som skydds- och rekreationsmark eller hör till Natura 2000-programmet, medan jord- och skogsbruksområdena är placerade i huvudsak i utkanten av sjöplatån (Leivo 2003).

Noux nationalpark grundades år 1994 på statens mark och omfattade då 1620 hektar (Metsähallitus 2006). Syftet med inrättandet var att ”skydda den nyländska ödemarken med sjöar, bergsskogar, lundar, myrar, bäckar och klippsprång och för utfärder, undervisning och forskning” (Finlex 1994). Vid grundandet av nationalparken sattes mål upp om att parken skulle utvidgas i framtiden. Med hjälp av markbyten och köp, främst med Helsingfors stad och genom införande av Natura 2000-skyddsområden har nationalparken nu utvidgats till att omfatta 4500 hektar (Leivo 2003, Metsähallitus 2006).

1.3 Tidigare forskning

Tidigare forskning om nationalparkers inverkan på omgivningen existerar, men har främst fokuserat på nationalparkens betydelse för närområdets samtliga invånare och omgivningen som helhet. I Finland har Suomi m.fl. (2008) undersökt Linnansaari nationalpark och dess inverkan för landsbygdsbefolkningen på området. Petäjistö och Selby (2008, 2009) har undersökt lokalbefolkningens synpunkter på för- och nackdelar med Seitsemien nationalpark samt Repovesi nationalparks betydelse för lokalbefolkningen. Rämets m.fl. (2005) har undersökt naturskydd och naturturism ur lokalbefolkningens synvinkel vid Syöte och Oulanka nationalparker.

Överlag ställde sig invånarna positivt till nationalparker. Lokalbefolkningen ansåg att nationalparken verkar positivt för områdets utveckling och att den stärker områdets image i framtiden. Nationalparken ansågs också överlag skapa attraktionskraft och förbättrade verksamhetsförutsättningar för tjänsteföretag och på så sätt ha positiv inverkan för regionalekonomin. (Rämets m.fl. 2005, Suomi m.fl. 2008, Petäjistö och Selby 2008, 2009).

Negativ inverkan från nationalparken upplevdes också. Vid Linnansaari nationalpark ansåg lokalbefolkningen att de inte fått medverka tillräckligt i planeringen av naturskyddsområdet. En del av invånarna av vilka merparten var jord- och skogsbrukare och skogsägare hade också upplevt ekonomisk bekymmer. De största konflikterna på grund av nationalparken var här förknippade med försäljning av mark i samband med att nationalparken utvidgats. (Suomi m.fl. 2008)

Enligt Rämets m.fl. (2005) härstammar de negativa åsikterna gentemot naturskyddsområdena från försämrade verksamhetsförutsättningar för jord- och skogsbruk samt begränsningar av jakt och fiske. Av lokalbefolkningen vid Seitseminen nationalpark uppgav ca 40 % att skyddsområdena medför konflikter och att de hotar utövandet av skogsbruk (Petäjistö och Selby 2008). Vid Repovesi och Seitseminen nationalparker upplevdes ökad trafik och nedskräpning som de största problemen (Petäjistö och Selby 2008, 2009).

Forskning om naturturismens och rekreationens inverkan på omgivningen har främst fokuserat på inverkan för regionalekonomin (bl.a. Rinne 1999, Ovaskainen m.fl. 2002, Berghäll 2005). Järviluoma (1993) har dock undersökt naturturismens inverkan på omgivningen som helhet, närmare bestämt turismens inverkan på lokalbefolkningen i Kolari kommun. Majoriteten av dem som medverkade i undersökningen ansåg att turismens positiva inverkan överstiger den negativa. Den positiva inverkan ansågs främst vara förbättrade inkomst- och arbetsmöjligheter, medan den negativa inverkan i första hand förknippades med nedskräpning i naturen. De som hade mer kontakt med besökarna var över lag mer positivt inställda till turismen (Järviluoma 1993).

1.4 Målsättningar

Syftet med denna undersökning är att ta reda på hur privata skogsägars förutsättningar att bedriva skogsbruk i Sibbo storskog kan komma att påverkas av Sibbo storskogs nationalpark. Med skogsbruk avses i detta fall avverkningar, allt slag av skogsvårdsarbete samt virkeslagring och -transport. Forskningen strävar till att kartlägga skogsägars åsikter och inställning till den närbelägna nationalparken, och fokuserar på hur verksamheten i den privatägda skogen kan komma att förändras på grund av nationalparkens närvaro. Syftet är även att beskriva hur besökarna i nationalparken påverkar de privata skogarna och skogsägarnas verksamhet i den egna skogen. Forskningen kommer att behandla växelverkan mellan naturskydd, rekreationsskog och ekonomiskog och försöka finna lösningar till konflikter mellan dessa så att olika användning av skog kan samverka på bästa möjliga sätt i Sibbo storskog.

Målsättningen kan grovt delas upp i två delområden där det första strävar till att kartlägga möjlig inverkan från Sibbo storskogs nationalpark och skogsägarnas synpunkter på nationalparken. Den andra delen fokuserar på konflikter mellan olika användning av skog och syftar till att utreda vilka konfliktsituationer nationalparken kan leda till och att ur ett konflikthanteringsperspektiv skapa förståelse för bakgrunden till konflikterna och ge förslag på hur konfliktsituationerna kan lösas eller förmildras.

Undersökningen kommer att svara på följande frågor:

- Kommer närvaron av Sibbo storskogs nationalpark att försvåra skogsbruket i de privatägda skogarna?
- Vad medför ett stort antal besökare för naturen och verksamheten i de privatägda skogarna?
- På vilket sätt kan konflikter mellan användningen och skötseln av Sibbo storskogs nationalpark och privatskogbruket förebyggas?

De två första frågorna utgör det första delområdet i undersökningen medan den tredje svarar på det andra delområdet.

Undersökningen är utformad till att uppmärksamma Sibbo storskogs nationalparks inverkan på sin omgivning utgående från specifikt de privata skogsägarnas perspektiv. Det faktum att nationalparken i Sibbo storskog är splittrad och att rekreationstrycket är högt bidrar till att inverkan på skogsbruket på just det här området är relevant att forska i.

2 KONFLIKTER

2.1 Definitioner

Konflikt är en oundviklig del av interaktionen människor emellan och har förekommit i historien så länge människor stött ihop med varandra (Daniels och Walker 2001, s. 26). Förekomsten av konflikter är med andra ord oberoende av kontext och ämne så länge människokontakt är inblandad, och konflikter uppkommer således även då det handlar om miljö och markanvändning. Daniels och Walker (2001), vars bok behandlar konflikter med miljön, menar att vi för att kunna hantera konflikter först måste förstå dem och deras komplexitet. I Svenska akademins ordlista (Svenska akademien 2006) definieras ordet konflikt som en motsättning, tvist eller strid. Människor i allmänhet förknippar oftast konflikter med en aktivitet som är negativ, medan konflikter i forskningslitteratur definieras varken som negativa eller positiva till sin natur, men med potential att vara vardera (Daniels och Walker 2001, s. 28).

Daniels och Walker (2001, s. 29) har utgående ifrån forskningslitteratur gjort en sammanställning över olika definitioner på konflikter, varav de flesta framhåller kamp mellan olika parter motstridiga och oförenliga syften. Deutsch (1973, s. 10) menar att en handling som stör, avbryter eller förhindrar en annans verksamhet är väsentlig i en konflikt. Enligt en del definitioner är kampen om otillräckliga resurser avgörande, medan andra framhåller att parternas egen uppfattning om olika målsättning är avgörande för hur konflikten utvecklas (Ross 1993, s. 16). Wall och Callister (1995, s. 517) menar att konflikten är en process i vilken den ena parten uppfattar den andra att motsätta sig eller inverka negativt på förverkligandet av de egna intressena eller syftena. En förutsättning för konfliktsituationen är att parterna är medvetna om att deras intressen är motstridiga, menar de.

Konfliktlitteratur antyder att konflikter kan betraktas som processer i tiden (t.ex. Wall och Callister 1995, Peltonen och Villanen 2004,). Wall och Callister (1995, s. 516) beskriver processen som en konfliktcykel bestående av tre delar; orsaker, själva processen och effekter. Bakom själva processen ligger orsakande faktorer och själva konflikten leder sedan till följder som i sin tur återkopplar till att inverka på

orsakerna. Daniels och Walker (2001) betonar att konflikter är situationsspecifika och att de kan förekomma på många olika nivåer, i olika skala och mellan olika grupper och individer.

2.2 Konflikthantering

Innan termen konflikthantering behandlas närmare bör en särskiljning mellan konflikthantering och konfliktlösning klargöras. Konfliktlösning strävar till att få en upplösning på konflikten, fastän komplexa konflikter inte alltid är möjliga att lösa. Konflikthantering syftar å sin sida på en process i vilken lösningen strävas efter, men inte är en förutsättning. Konflikthanteringen strävar med andra ord till att förbättra en konfliktsituation så att den inte får destruktiva följder. (Daniels och Walker 2001).

Peltonen och Villanen (2004) vars publikation ger en överblick av konflikter med markanvändning och deras hanteringsmöjligheter, menar att konflikthantering handlar om att sträva till problemlösning genom att förbättra kommunikationen mellan parterna så att meningsskiljaktigheter kan behandlas på ett konstruktivt vis. Strategin enligt vilken konflikten bör hanteras är dock beroende av den specifika konfliktsituationen, menar de, och delar grovt in konflikterna i intresse- och värdekonflikter. Intressekonflikterna definieras som en motsättning mellan två parter som försöker kontrollera samma resurser och som samtidigt strävar efter något som båda inte kan få. Värdekonflikterna grundar sig å sin sida på de inblandade parternas värden och identiteter. Intressekonflikterna har förutsättningar för att kunna lösas med hjälp av förhandlingar, utbyten och olika handelsmodeller, medan värdekonflikterna är mer komplexa och kräver djupare reflektioner kring hur parterna kan komma fram till en gemensam lösning eller hur de kan handla tillsammans angående konflikten. I det senare fallet är det fråga om konflikthantering som grundar sig på samarbetsinläring och försoning (Peltonen och Villanen 2004).

Samarbetsinläring (collaborative learning), som förespråkas av bl.a. Daniels och Walker (2001, s. 15-16), grundar sig på samarbete mellan inblandade intressegrupper med mål att skapa kreativitet tänkande, konstruktiv diskussion och att komma fram till en gemensam plan för hur situationen kan förbättras. Inom principen för samverkansplanering (collaborative planning) ska möjligheten till att få inverka,

informationsutbyte och inläring från varandra skapa förtroende och åtagande (CoPack 2012). Samverkansplanering skiljer sig från den i Finland mer omtalade strategin deltagande planering i det avseendet att växelverkan är fortlöpande genom hela processen och att parterna tilldelas större ansvar i planering och beslutsstagande (CoPack 2012). Genom deltagande i planeringen strävar man till att finna lösningar som så många som möjligt kan acceptera. Trots att resultatet inte blir optimalt för alla är det lättare att godkänna då det upplevs att processen har varit öppen, interaktiv, jämlik och demokratisk (Lampinen m.fl. 2003).

Daniels och Walker (2001, s. 36) menar att en viktig del av konflikthanteringen är att fastställa konfliktsituationens karaktär och på så sätt också dess potential för konflikthantering. Enligt dem innefattar konflikthantering att göra framsteg på konfliktens tre grundläggande dimensioner: Substans (substance), procedur (procedure) och relation (relationship) (bild 2). De menar att alla konfliktsituationer innehåller samtliga tre dimensioner och att konflikten kan komma till uttryck genom vilken som helst av dessa. Med hjälp av denna modell skapas bättre förståelse för konfliktsituationens karaktär.

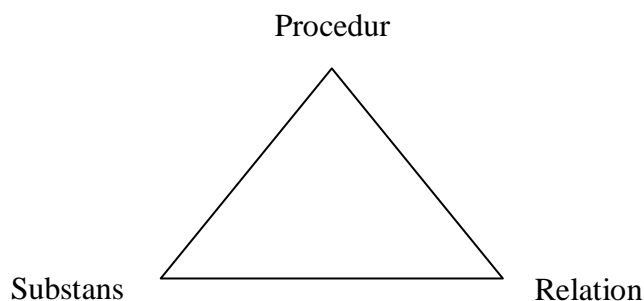

Bild 2. Konfliktens tre dimensioner

Niemelä m.fl. (2004) definierar närmare dessa dimensioner utgående ifrån ett skogligt perspektiv med fokus på konflikter med biodiversitet. Artikeln följer Hellströms (2001) teoretiska ram om konfliktsituationer. Denna är baserad på idéer om ett holistiskt synsätt om naturliga resurser, social konstruktivism och teori om konfliktreglering. Enligt det holistiska synsättet hänför sig naturresurserna inte bara till den fysiska omgivningen, utan också till ekonomiska, politiska, sociala och kulturella system (Hellström 2001, s. 15). Social konstruktivism grundar sig på tanken om att sociala problem definieras kollektivt, d.v.s. en social reaktion uppstår

först när människor kollektivt tolkar frågorna som problem. Teorier om konfliktreglering försöker finna en sammanställning mellan tanken om att sociala konflikter är tillfälliga störningar och tanken om att konflikter är oundvikliga och nödvändiga för att skapa sociala förändringar (Hellström 2001, s. 16).

Enligt Niemelä m.fl. (2004) syftar den första dimensionen, substans, på skogstyp och status och beskriver hur saker och ting är, t.ex. naturskog vs. planterad skog, d.v.s. ekologiska processer vs. typ av skötsel eller naturligt kapital vs. ekonomiskt kapital. Procedurdimensionen syftar på genomförandet, d.v.s. lagstiftningspolitik inom skogsbruk, strategi, planering och realisering. Den här dimensionen innefattar även typ och karaktär av de inblandades engagemang. Den sista dimensionen, relation, beskriver beteende, d.v.s. individers, organisationers och samhällets kultur och hur de interagerar med varandra.

Niemelä m.fl. (2004) menar att de här tre dimensionerna och vilken som är upphov till konflikten ligger till grund för olika sätt att närma sig konflikthanteringen på. Han delar upp konflikthanteringen i tre delar; teknisk, politisk och kulturell. Den tekniska delen strävar till att hantera konflikten genom att inverka på substansdimensionen. Den politiska inverkar på procedurdimensionen och framhäver parternas medvekan och deltagande. Den kulturella delen hanterar relationsdimensionen och fokuserar på att förbättra parternas förmåga att kommunicera med varandra. Det framhävs dock att det ofta är nödvändigt att handla på alla tre dimensioner samtidigt för att nå resultat.

3 METODER OCH MATERIAL

3.1 Konfliktteori

För att ge svar på den sista av undersökningens frågeställningar, d.v.s. på vilket sätt konflikter mellan användningen och skötseln av Sibbo storskogs nationalpark och privatskogsbruket kan förebyggas, har jag tillämpat konfliktlitteratur. De olika slag av konflikter som finns representerade eller kan komma att utvecklas i Sibbo storskog definieras utgående ifrån tanken om att konflikter handlar om uppfattningen om att det existerar oförenliga syften eller intressen. Konflikthanteringen grundar sig på förståelse av konflikternas karaktär.

Förståelsen av konflikterna och deras karaktär grundar sig främst på teorin som härstammar från Daniels och Walker (2001) och som beskriver upphovet till konflikten utgående från de tre dimensionerna: substans, procedur och relation. Daniels och Walker (2001) är etablerade personer inom specifikt konflikthantering med fokus på konflikter angående miljön, vilket ligger till grund för valet av teori. Niemeläs m.fl. (2004) tankegång om definitionen av dimensionerna och hur dessa hänger ihop med måltavlan för konflikthanteringen följs. Hans artikel behandlar specifikt konflikter mellan skydd av biologisk mångfald och andra mänskliga intressen och området ligger på så sätt nära det för min undersökning.

De oförenliga syftena som ligger till grund för uppfattandet av konfliktsituationer härleds från nationalparkens och de privatägda skogsägarnas olika intressen. Nationalparkens intressen är att skydda naturen och att skapa rekreationsmöjligheter. I fastställandet av konflikternas karaktär enligt Daniels och Walker (2001) utgår jag därför från konflikter med rekreation och naturskydd i form av nationalpark. Vad dessa är i konflikt med kan i sin tur härledas från olika intressen i de privatägda skogarna, närmare bestämt de aspekter som är presenterade inom ramen för hållbart skogsbruk. Termen hållbart skogsbruk definierades av Forest Europe år 1993 och innefattar skogsbruk som är både ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart (Forest Europe. 2012).

I undersökningen hanteras de potentiella konfliktsituationerna enligt tanken om att

konflikten är en process. Både tydliga konfliktsituationer som redan visat sig på området och möjliga framtida konflikter som ännu befinner sig i ett tidigt stadiet av konfliktprocessen diskuteras (se Wall och Callister 1995).

3.2 Triangulering som forskningsmetod

Metoden triangulering grundar sig på att olika typer av metoder, teorier eller material används i samma undersökning. Användandet av denna metod motiveras med att det med enbart en forskningsmetod är svårt att få en omfattande bild av undersökningsobjektet och att det fel som då uppstår kan korrigeras med hjälp av att använda flera olika metoder (Eskola och Souranta 2008, s. 68). Kritikerna mot triangulering påstår att olika forskningsmetoder grundar sig på olika vetenskapsfilosofiska antaganden, t.ex. människouppfattningar, och därmed inte går att kombinera om entydiga vetenskapsfilosofiska utgångspunkter skall bevaras (Eskola och Souranta 2008, s. 71). Genom att kombinera kvalitativa och kvantitativa metoder bekräftas dock de slutsatser som dras på två olika sätt och kan därmed hävdas vara säkrare (Bryman 1997, s. 157).

I denna undersökning tillämpas triangulering som forskningsmetod genom att såväl kvantitativa som kvalitativa metoder används. Materialet består av både enkätsvar och intervjuer och både statistiska och kvalitativa metoder samt tillämpning av vetenskapliga teorier används i analysen av materialet.

Det kvantitativa materialet, dvs. enkätsvar från skogsägare, syftar till att utreda förekomst av inverkan från Sibbo storskogs nationalpark och av de privata skogsägarnas åsikter om nationalparken med hjälp av siffror och statistiska samband i enlighet med principerna för kvantitativ analys (Alasuutari 1994, s. 25). Det kvalitativa materialet, som består av intervjuer med skogsägare i både Sibbo storskog och vid Noux nationalpark behandlas enligt kvalitativa metoder som söker mönster och mångfald för att skapa bättre förståelse (Hirsjärvi och Hurme 2000, s. 26). Enligt Alasuutari (1994, s. 205) är den kvalitativa forskningens syfte att skapa kategorier, begreppsliga redskap och förklaringar till olika fenomen. I detta fall är syftet att skapa förståelse för bakgrunden till de privata skogsägarnas åsikter om och inställning till nationalparken samt att göra en mer heltäckande kartläggning över de

olika typer av inverkan och möjliga konfliktsituationer som enligt de privata skogsägarna härstammar från nationalparken. Den vetenskapliga teorin som tillämpas fungerar som ett hjälpmedel för att skapa djupare förståelse för det kvalitativa materialet och för att utveckla tolkningar som med teorins hjälp kan presenteras på ett vetenskapligt vis (Eskola och Souranta 2008, s. 83).

3.3 Insamling av material

Materialet till undersökningen samlades in med hjälp av en enkät riktad till privata skogsägare i Sibbo storskog och med intervjuer med privata skogsägare i både Sibbo storskog och vid Noux nationalpark. Syftet med intervjuerna i Noux var att få ett jämförande material från ett område vars läge och rekreationstryck är jämförbart med det i Sibbo storskog, men där nationalparken har existerat under en längre tid.

3.3.1 Enkät

Enkäten skickades ut i slutet av april år 2012 till alla skogsägare i Sibbo storskog med mark på över fyra hektar. Frågorna skickades ut i samband med och som en del av Pellervo ekonomiska forsknings enkätundersökning om skogsägars inställning till olika samarbetsformer i fråga om produktionen av ekosystemtjänster. Enkäten innehöll några frågor direkt relaterade till denna undersökning. Dessa behandlade skogsägarnas synpunkter på inverkan från nationalparken, parkens betydelse för omgivningen och skogsägarnas intresse för markbyten med staten. KS-Konsultointi Oy skötte om postandet, insamlandet och kodandet av enkäten.

Sammanlagt 150 enkäter skickades ut, varav två returnerades olevererade av posten. Två påminnelsebrev med bifogad blankett skickades ut, ett i maj och ett i början av juni. Blanketterna skickades ut på både finska och svenska och skogsägarna hade också möjlighet att fylla i blanketten elektroniskt. De färdigt kodade enkätsvaren var mig till handa i slutet av juni. Sammanlagt 44 stycken enkäter besvarades varav en förkastades eftersom svaren visade sig representera en offentligt ägd skog. Svarsprocenten låg på 30 %.

3.3.2 Semi-strukturerade intervjuer och urval

Intervjuerna med de privata skogsägarna med skog i närheten av både Sibbo storskogs nationalpark och Noux nationalpark var semi-strukturerade till sin natur. Detta kännetecknades av att vissa aspekter av intervjun var fastslagna, medan andra varierade (Hirsjärvi och Hurme 2000, s. 47). Frågorna som ställdes var i det här fallet de samma vid varje intervjutillfälle, men ordningen i vilken frågorna ställdes och formuleringarna kunde variera. Följdfrågor ställdes vid behov för att ta fasta på något som var speciellt för intervjun i fråga.

Fördelen med den typ av semi-strukturerad intervju som användes är att intervjuerna är fokuserade på teman i stället för detaljerade frågor. Det här framhäver den intervjuades egen röst och motverkar att intervjun förlöper utgående ifrån intervjuarens eget perspektiv (Hirsjärvi och Hurmerinta 2000, s. 48). På förhand fastslagna frågor, som kännetecknar den strukturerade intervjun, riskerar att utelämnat värdefulla svar på grund av irrelevanta eller dåligt formulerade frågor (Hirsjärvi och Hurme 2000, s. 45). Den semi-strukturerade intervjun stöder alltså tanken om att det på förhand är svårt att veta hurdana svar som kommer att erhållas.

Teman som behandlades i intervjuerna angick syfte med den egna skogen och inställning till skogsskötsel, inställning till nationalparken, inverkan från nationalparken samt synpunkter på samarbete och tillvägagångssätt gällande nationalparken.

Antalet intervjuer bestämdes preliminärt i enlighet med vad som i allmänhet anses vara lämpligt för ett tillräckligt material. Enligt Eskola och Souranta (2008, s. 62) kan 15 intervjuer vara tillräckligt, men antalet som krävs för ett bra material bestäms i sista hand av när materialet är saturerat, d.v.s. när det inte längre dyker upp nya svar från nya intervjuade. Efter att 14 intervjuer på vartdera stället hade utförts var materialet saturerat och ansågs därför vara tillräckligt.

Intervjuerna genomfördes under tiden 27.6 – 27.7.2012. Av de sammanlagt 28 intervjuerna utfördes 19 stycken hemma hos skogsägaren, sex stycken på skogsägarens arbetsplats, två på café och en i Helsingfors universitets arbetsutrymmen. Intervjuerna varade i medeltal 30 minuter. Samtliga intervjuade tillfrågades på förhand om inspelning av intervjun tilläts, en skogsägare nekade. Denna intervju antecknades på papper i stället.

Skogsägarna i Sibbo storskog som kallades till intervju valdes ut utgående ifrån enkäterna. Skogsägarna hade möjlighet att i enkäten fylla i om de var villiga att ställa upp för intervju. Sammanlagt 16 skogsägare var villiga, varav två valdes bort på grund av att de bodde så långt borta att genomförandet av intervjun ansågs vara för besvärligt.

Skogsägarna i Noux valdes ut utgående från Skogscentralens skogsägaruppgifter med hjälp av kartprogrammet LuotsiGIS. Valet gjordes bland alla privata skogsägare som ägde minst tre hektar mark inom ett avgränsat rektangulärt område kring Noux nationalpark och vars mark befann sig inom området som hör till Finlands skogscentral, Kustens regionenhet (ca 180 skogsägare). Markägarna plockades ut för hand på kartan i LuotsiGIS. Endast skogsägare med mark belägen högst två kilometer från parken och med en areal på minst tre hektar accepterades. Arealerna kontrollerades i Ahjo, Skogscentralens program för kunduppgifter. Avståndet till nationalparken uppskattades utifrån skalan på kartan i LuotsiGIS.

För att göra urvalet i Noux så representativt som möjligt plockades i urvalsskedet skogsägare med olika stor skogsareal ut. Både män och kvinnor i olika åldrar och med skog som gränsade och icke gränsade till nationalparken valdes ut. I urvalsskedet försäkrades också att både skogsägare som bodde på området och sådana som inte gjorde det var representerade i urvalet. Ålder och adress hittades via Ahjo.

Samtliga skogsägare kontaktades på förhand per telefon för att avtala om intervjutid. Telefonnummer söktes upp på Eniros söktjänst. För att få tag på 14 frivilliga skogsägare i Noux krävdes samtal till 31 skogsägare. Två av skogsägarna i Sibbo storskog ville, trots godkännande i enkäten, inte ställa upp för intervju. I deras ställe plockades två nya ut enligt samma kriterier som för skogsägarna i Noux.

3.4 Statistiska metoder och kvalitativ analys

Analys av enkätsvaren gjordes med hjälp av statistikprogrammet SPSS. Frekvensanalys gjordes på alla frågor och skogsägarnas bakgrundsuppgifter presenteras med hjälp av procentandelar och medelvärden. Skogsägarnas åsikter om

och inställning till parken presenteras med hjälp av procentandelar och korstabulering. De öppna svaren grupperades grovt enligt skogsägarnas argument för att klargöra i vilken utbredning olika åsikter om inverkan från nationalparken förekom. I den statistiska analysen användes korstabulering och logit-modell.

Det kvalitativa materialet, d.v.s. skogsägarintervjuerna transkriberades ordagrant till word-format varefter det kodades och analyserades med hjälp av analysprogramet Atlas.ti. I analysen användes tematisering och typologisering som metoder.

Korstabulering och χ^2 -test

Med hjälp av korstabulering är det möjligt att granska om det finns ett samband mellan olika variabler (Körner och Wahlgren 2000, s. 225). I en tvådimensionerad korstabulering presenteras en variabels frekvensfördelning i en annan variabels kategorier med hjälp av frekvenser eller procent (Valtari 2006). I denna undersökning utfördes korstabulering för att ta reda på om skogsägarnas bakgrundsuppgifter påverkade åsikter om och inställning till Sibbo storskogs nationalpark. Beroendet mellan de olika variablerna testades med χ^2 -test i korstabuleringen för att klargöra om sambanden var statistiskt signifikanta.

Då variablernas beroende i populationen testas är utgångspunkten att det inte finns något samband om inte annat bevisas. Med hjälp av χ^2 -testet testas ifall ett beroende i samplet är så stort att det inte kan bero på slumpen (Körner och Wahlgren 2000, s. 227). Hypoteserna för testet ser ut så här:

Nollhypotes: Variablerna i populationen har inget samband

Mothypotes: Variablerna i populationen har ett samband

Om χ^2 -testet påvisar att nollhypotesen skall förkastas finns det trots allt en risk för misstag. Denna risk beskrivs av p-värdet d.v.s. den statistiska signifikansnivån, och berättar sannolikheten för ett felaktigt beslut då vi antar att sambanden som finns i samplet också förekommer i populationen (Körner och Wahlgren 2000).

I denna undersökning beaktades endast de resultat för vilka risken för feltolkning av den statistiska signifikansen var högst 5 %, d.v.s. p-värdet var under 0,05. För tillämpningen av testet lades även följande krav: Av de förväntade frekvenserna fick högst 20 % vara mindre än 5 och alla förväntade frekvenser måste överstiga 1.

Logit-modell

I undersökningen användes logit-modellen för att utreda om utvalda egenskaper hos skogsägaren påverkade hans/hennes uppskattning om hur nationalparken inverkar på det egna skogsbruket. Egenskaperna som valdes ut var ålder, kön, skogsareal och boplat. Von Boehm (2008) har i sin undersökning konstaterat att dessa egenskaper inverkar på skogsägarens intresse för en grön skogsbruksplan. Inställningen till naturskydd och till alternativ skogsskötsel och på så sätt till nationalparken ansågs därför kunna påverkas av de utvalda egenskaperna

Logistisk regressionsanalys, d.v.s. logit-modellen, är en typ av regressionsanalys och används för att förutspå en variabel utgående ifrån många förklarande variabler. Det är alltså med modellen möjligt att samtidigt ta i betraktande olika variabler som inverkar på det undersökta fenomenet. Metoden lämpar sig att använda då den beroende variabeln är kategorisk och de oberoende variablerna är kontinuerliga eller kategoriska (Wuensch 2009). I den här undersökningen är den beroende variabeln dikotom, d.v.s. den har bara två kategorier (1 = skogsarbetena blir svårare, 0 = skogsarbetena kan genomföras som förut).

Logistisk regressionsanalys skiljer sig från vanlig regressionsanalys i det avseendet att beroendet mellan variablerna inte behöver vara linjärt, utan kan också anta andra beroendeförhållanden, t.ex. exponentiellt eller logaritmiskt (KvantiMOTV 2009). I den logistiska regressionsanalysen utgörs den beroende variabeln av ett odds, d.v.s. sannolikheten för ett utfall dividerat med dess motsats $\pi/(1-\pi)$. Den naturliga logaritmen av den undersökta händelsens odds är den så kallade ”logiten” (Bjerling och Ohlsson 2010). Detta kan beskrivas med funktionen

$$g(x) = \ln \frac{\pi(x)}{1 - \pi(x)} = \beta_0 + \beta_1 x$$

där $\pi(x)$ är sannolikheten för att den beroende variabeln antar värdet 0 eller 1, β_0 en konstant, β_1 regressionskoefficienten och x den förklarande variabelns värde. Den högra delen av funktionen blir på det här sättet linjär.

Sannolikheten för att den beroende variabeln antar värdet 0 eller 1 i en modell med flera oberoende variabler kan presenteras så här:

$$\pi(x) = \frac{e^{g(x)}}{1 + e^{g(x)}}$$

där $g(x) = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \dots + \beta_p x_p$ och p är de förklarande variabelernas antal (Hosmer och Lemeshow 1989, s. 25-26).

I logit-modellen kan en enskild variabels lämplighet att förklara den beroende variabeln undersökas med Walds-testvariabel som fås genom att dela den estimerade koefficienten för variabeln med det estimerade medelfelet och upphöja svaret i 2 $(\beta/SE)^2$. Resultatet av Wald-testet kan avläsas av p-värdet på samma sätt som i χ^2 -testet. Den statistiska signifikansnivån för logit-modellen fastställdes på samma nivå som tidigare, d.v.s. p-värdet fick inte överstiga 0,05.

Tematisering och typologisering

De transkriberade materialet från intervjuerna analyserades med hjälp av analysprogrammet Atlas.ti. Materialet kodades till kortare textstycken eller meningar som så bra som möjligt beskrev den intervjuades åsikter och upplevelser. Kodningen hjälpte till att spjälka upp materialet till lättare tolkbara delar (Eskola och Souranta 2008, s. 154).

I kodningsskedet särskiljdes så kallade starka uppfattningar och svaga uppfattningar åt. Starka uppfattningar blev benämningen på de åsikter om inverkan från nationalparken som skogsägaren själv tagit upp utan att intervjuaren tidigare nämnt ämnet i fråga, medan de åsikter som skogsägaren tagit upp först efter att intervjuaren fört ämnet på tal benämndes svaga uppfattningar. Också inverkan från nationalparken som redan hade skett och inverkan som refererade till framtiden kodades var för sig.

I analysen av materialet användes tematisering och typologisering som metoder. Tematisering går ut på att olika teman som belyser forskningsproblemen lyfts fram ur materialet (Eskola och Souranta 2008, s. 174). Med hjälp av den här metoden urskiljs med andra ord de väsentliga delarna av materialet och förekomst av olika teman går att jämföra. De framlyfta temana grundar sig på forskarens tolkningar av hur de intervjuade uttryckt sig i ord (Hirsjärvi och Hurme 2000, s. 173). Teman som speciellt lyftes fram angick skogsägarnas inställning till nationalparken och deras åsikter om inverkan från nationalparken, både positiv och negativ.

Typologisering går ut på att gruppera text i olika typer utgående ifrån gemensamma drag och kräver att någon typ av tematisering först utförts. Typologiseringen strävar till att beskriva ett material heltäckande men samtidigt ekonomiskt (Eskola och Souranta 2008, s. 181). Typerna avbildar inte direkta observationer utan de beskriver och förenar vissa egenskaper som vanligtvis förekommer samtidigt (Saaranen-Kauppinen och Puusniekka 2006). Vad gäller denna undersökning var syftet med typologiseringen att utgående ifrån skogsägarnas egenskaper och åsikter finna allmänna typer för att beskriva skogsägarnas inställning till nationalparken.

3.5 Materialets representativitet

För att klargöra hur väl resultaten från enkäten representerade verkligheten jämfördes bakgrundsuppgifter från enkäten med motsvarande uppgifter från Metlas undersökning Suomalainen metsänomistaja 2010 (Hänninen m.fl. 2011) (tabell 1 och 2). De uträknade procentandelarna och medeltalen för bakgrundsuppgifterna i enkätundersökningen jämfördes med uppgifter från området för Kustens regionenhet vid Finlands skogscentral, förutom resultaten för utbildningen som jämfördes med siffror för hela landet. Kustens område utgör inte målgruppen i undersökningen så siffrorna i jämförelsen är endast riktgivande. Motsvarande uppgifter för endast Sibbo storskog gick inte att få tag på.

Metlas resultat baserar sig på uppgifter från fastigheter med över fem hektar skogsmark, medan resultaten för skogsägarna som deltagit i enkätundersökningen grundar sig på fastigheter med över fyra hektar mark. De jämförande siffrorna för skogsarealklasserna är tagna ur Skogsstatistisk årsbok 2011 (Metsäntutkimuslaitos 2011), där inte någon undre gräns för arealen utstakats, vilket förklarar den stora skillnaden i andelen skogsareal i klassen under fem hektar (tabell 1). Det jämförande medeltalet för skogsarealen är dock uträknat utgående ifrån lägenheter med mark på över två hektar.

Jämförelsen visar att de fastigheter som finns representerade bland enkätsvaren har varit i nuvarande ägares besittning i genomsnitt något längre än fastigheterna i det jämförande materialet (tabell 1). Av de som svarat på enkäten är en större del fastbosatta på fastigheten och bor på landsbygden än i genomsnitt för hela Kustens

område (tabell 2). Skogsägare som bor utanför fastighetens kommun har svarat dåligt på enkäten, liksom också skogsägare som bor i tätort (tabell 2).

De som svarade på underökningen är äldre än genomsnittet för Kustens område. Skogsägare i åldern 45-64 är underrepresenterade, medan skogsägare i de äldre klasserna, d.v.s. äldre än 64 år, är överrepresenterade (tabell 2). Andelen pensionärer är följaktligen stor bland de som svarat på enkäten och uppgår till 50 %, medan andelen lönetagare är något mindre än för hela Kustens område (tabell 2).

Tabell 1. Jämförelse av bakgrundsuppgifter mellan dem som svarat och dem som inte svarat på enkäten. De jämförandrappgifterna är tagna ur Metsänomistaja 2010, Kustens område.

	Enkät	Kusten
	Medelvärde	
Skogsareal (ha)	28,6	23,3 *
	% av lägenheterna	
Skogsareal		
Under 5 ha	5	31*
5-9,9 ha	20	19*
10-19,9 ha	33	20*
20-49,9 ha	23	21*
50-99,9 ha	15	7*
Minst 100 ha	5	3*
Ägoförhållande		
Familjeägo	76	79
Sammanslutning	14	9
Dödsbo	10	13
Lägenhetens anskaffning		
Arv eller gåva	56	46
Köp av släkting	33	42
Köpt på marknaden	10	12
Lägenhetens besittningstid		
Under 6 år	3	14
6-15 år	15	19
Över 15 år	83	67
n	39-43	ca 500

* Siffrorna tagna ur Skogsstatistisk årsbok 2011

Tabell 2. Jämförelse av bakgrundsuppgifter mellan dem som svarat och dem som inte svarat på enkäten. De jämföranda uppgifterna är tagna ur Metsänomistaja 2010, Kustens område.

	Enkät	Kusten
	Medelvärde	
Ålder (år)	66	61
	% av skogsägarna	
Åldersklass		
Under 45 år	8	12
45-54 år	8	16
55-64 år	23	33
65-74 år	36	24
Minst 75 år	26	15
Kön		
Man	77	76
Kvinna	23	24
Yrkesställning		
Lönetagare	17	28
Jord- och skogsbruksföretagare	22	19
Annan egenföretagare	10	8
Pensionär	51	44
Annan	0	1
Boendemiljö		
Landsbygd	79	66
Tätort/stad, mindre än 20 000 inv.	2	13
Stad, över 20 000 inv.	19	21
Boplat		
Stadigvarande på fastigheten	76	52
Annanstans i fastighetens kommun	14	18
Utanför fastighetens kommun	10	31
Utbildning		
Ingen utbildning	26	32*
Yrkesskola eller motsv.	36	35*
Yrkehögskola/institut	26	21*
Akademisk	12	12*
n	39-43	ca 500

* Siffror för hela landet

4 RESULTAT

4.1 Statistisk översikt av skogsägarnas åsikter om Sibbo storskogs nationalpark

Dryga 40 % av skogsägarna ansåg att avverkningar, virkestransport och virkeslagring i den egna skogen kommer att försvåras i framtiden på grund av nationalparken (tabell 3). De huvudsakliga orsakerna till försvårandet uppgavs vara byråkrati och restriktioner från myndigheter, men också beaktande av människor som rör sig i skogen. Virkeslagring och -transport ansågs enligt en skogsägare försvåras på grund av att nationalparken inte kan användas i transportsyfte. Den största delen (57,1 %) ansåg dock att de kan fortsätta som tidigare med avverkning samt lagring och transport.

Tabell 3. Skogsägarnas uppskattning om hur Sibbo storskogs nationalpark påverkar det egna skogsbruket. % av skogsägarna (n=35)

	Det blir svårare	Jag kan fortsätta som förut	Totalt, %
Virkestransport och -lagring	42,9	57,1	100,0
Avverkningar	42,9	57,1	100,0
Skogsvårdsarbeten	37,1	62,9	100,0

Vad gäller utförande av skogsvårdsarbeten var andelen som ansåg sig kunna fortsätta som tidigare något högre (62,9 %) (tabell 3). Följaktligen uppgav 37,1 % att skogsvårdsarbetena försvåras på grund av nationalparken. Orsakerna till detta uppgavs vara i stort sett de samma som för avverkningar, virkestransport och virkeslagring, d.v.s. restriktioner, byråkrati och beaktande av rekreationen på området.

En stor del av skogsägarna (56,3 %) tyckte att trafiken har varit störande på området sedan nationalparken grundades (tabell 4). Orsakerna till detta uppgavs vara ökad trafik i allmänhet och störande parkering till följd av brist på parkeringsplatser på området. En något lägre andel (43,3 %) ansåg att användningen av allemansrätten i nationalparken har medfört något slag av problem (tabell 4). Här uppgavs som

orsaker bl.a. mer folk som trampar ner i skogen, plockar bort bär, kommer in på gårdsplaner och stör i allmänhet. Också problem med besökarnas hundar och med ridning på området uppgavs ha förekommit.

Tabell 4. Skogsägarnas åsikter om inverkan från Sibbo storskogs nationalpark sedan den grundades. (n=32 och 30) % av skogsägarna

Trafiken har varit störande	56,3
Användningen av allemansrätten har medfört problem	43,3

Av de 19 skogsägare som tog ställning till hur nationalparken kan påverka näromgivningen i framtiden ansåg tre stycken att nationalparken kan ha både positiv och negativ inverkan. De övriga 16 ansåg att nationalparken endast har negativ inverkan på näromgivningen. Sammanlagt fyra observationer gjordes bland de positiva svaren och 22 observationer bland de negativa. (tabell 5)

Bättre möjlighet till rekreation och bättre framkomlighet i skogen dominerade bland orsakerna till positiv inverkan. Ökad naturmedvetenhet och att landskapet i området bevaras nämndes också som positivt. Negativa verkningar ansågs framför allt vara olägenheter förknippade med den väntade stora mängden besökare i Storskogen. Sammanlagt 13 observationer gjordes angående detta, varav sju stycken var närmare specificerade. Olägenheterna som togs upp var bl.a. slitage på skogen, oljud och skräpning samt störande av djuren. (tabell 5)

Tabell 5. Skogsägarnas uppfattning om hur Sibbo storskogs nationalpark påverkar sin omgivning i framtiden (n=19)

Positiv inverkan (n=3)	Observationer	
Bättre rekreativsmöjligheter	2	
Ökad naturmedvetenhet	1	
Landskapet bevaras	1	
Negativ inverkan (n=19)		
Olägenheter med besökarna i skogen:	13	
Slitage på naturen		4
Oljud och nedskräpning		2
Djuren störs		1
Trafik och parkering	4	
Restriktioner och byråkrati	3	
Insektskador	1	
Minskad möjlighet till jakt, svamp- och bärplockning	1	

Trafik och parkering ansågs av skogsägarna utgöra ett hot, liksom restriktioner från myndigheter med begränsningar för utövande av verksamhet och byråkrati angående skogens skötsel och användning. Insektskador och minskad möjlighet till jakt, svamp- och bärplockning nämndes också bland de negativa svaren. (tabell 5)

En avgörande andel av skogsägarna (91,7 %) var av åsikten att nationalparken inte kan komma till nytta för det egna skogsbruket. Den resterande andelen (8,3 %) ansåg att den kan komma till nytta, men ingen orsak till detta uppgavs. Urvalet uppgick till 36 svar.

Sammanlagt 30,8 % av skogsägarna var under vissa förutsättningar intresserade av att göra markbyten med staten för att byta bort ekologiskt värdefull mark i syfte att göra nationalparken enhetligare (tabell 6). Av de tillfrågade kunde 20,5 % tänka sig ett byte under förutsättning att den nya skogen var på högst 20 kilometers avstånd från de nuvarande ägorna, och 10,3 % var intresserade så länge bytesmarken var belägen någonstans i Nyland. 69,2 % av skogsägarna var inte intresserade av att göra markbyten överhuvudtaget.

Tabell 6. Skogsägarnas intresse för markbyte med staten.
(n=39)

	% av skogsägarna
Intresserad av skog högst 20 km från de nuvarande ägorna	20,5
Intresserad av skog någonstans i Nyland	10,3
Inte intresserad	69,2

Inga statistiskt signifikanta samband mellan skogsägarnas bakgrundsuppgifter och deras åsikter om nationalparken eller intresse för markbyten kunde hittas med hjälp av χ^2 -testet. Samplets ringa storlek resulterade i att frekvenserna i korstabuleringen blev väldigt låga. Ett p-värde på 0,022 uppmättes för sambandet mellan skogsägarnas boplatser och uppskattning om inverkan på de egna skogsvårdsarbetena, men de ställda kraven för testet uppfylldes inte eftersom mer än 20 % av de estimerade frekvenserna var under 5 och den lägsta estimerade frekvensen var under 1.

Inte heller logit-modellen kunde visa på något statistiskt signifikant samband som påverkade sannolikheten för den beroende variabeln att anta ett visst värde. P-värdena som erhöles i testet var samtliga högre än den aktuella signifikansnivån tillät.

4.2 Skogsägarnas synpunkter på nationalparken och dess inverkan

Inställningen till den närbelägna nationalparken varierade mellan de skogsägare som deltog i intervjuerna. Fyra typer av inställning till nationalparken kunde urskiljas: 1) de som ansåg att nationalparker är onödiga, 2) neutralt inställda, 3) de som såg endast positivt på nationalparken och 4) tvetydigt inställda. Åsikten att nationalparker är onödiga förekom endast i Sibbo storskog. De tvetydigt inställda ansåg att principen med nationalparkerna är på sin plats, men att den medför olägenheter speciellt om den kommer för nära:

”Det är nog säkert nytta och nöje men inte vet jag om jag sku vilja ha det riktigt in på knuten.”

Inom den här gruppen fanns det de som ansåg att själva nationalparken i sig och tillvägagångssätt angående parken är problematiska, men också de som menade att det endast är det den för med sig som skapar problem:

”Kansallispuistot on jees. Turistit ei.”

Fri översättning: *”Nationalparkerna är okej. Turisterna är inte.”*

Några skogsägare i både Noux och i Sibbo storskog ansåg sig vara missnöjda med samarbetet mellan privata skogsägare och myndigheter. I Noux syftade detta på dåligt förfarande när Natura 2000-områden infördes i samband med att nationalparken utvidgades. Skogsägarna var i de här fallen missnöjda främst med informationsgången som inte varit tillräcklig. I Sibbo storskog hänvisade påståendet till upplevd dålig samarbetsförmåga då nationalparken grundades:

”Markägarna sku ha varit villiga för samarbete men motparten var inte villig att fatta handen.”

Bland skogsägarna i Sibbo storskog framfördes det också kritik mot de utförda restaureringsarbetena i nationalparken och mot otillräcklig information angående detta. För dessa skogsägare var det svårt att se ingreppen som något slag av skogsvård och restaureringsarbeten i form av fällning av träd för att skapa död ved upplevdes tvetydiga i och med att död ved i denna utsträckning inte är tillåten på mark som lyder under skogslagen:

"Miksi mun täytyy korjata, jos ei naapuri korjaa."

Fri översättning: *"Varför måste jag bärja om inte grannen gör det"*

En del skogsägare i Sibbo storskog tog upp nationalparkens splittrade form som problematisk, och menade att nationalparker borde utgöra stora och enhetliga helheter för att minimera risken för inverkan på omkringliggande mark. Åsikter om att markbyten borde utföras med staten för att göra området enhetligare förekom:

"Man sku borda göra en palett av Sibbo storskog och där göra ett visst område som är privat skogsbruk och vissa områden som är nationalpark. Man sku måsta vara så mycket mjuk att man sku byta inom det här området. Då sku det finnas alla möjligheter att få det att funka."

Andra var inte intresserade av markbyten eftersom den egna skogsmarken hade ett känslvärde med mer än materiell betydelse:

"När man sköter sin skog noggrant så blir den så att säga besjälad."

Skepticism till vad som fanns att erbjuda i bytesmarksväg förekom bland åsikterna. I Noux hade föreslagen bytesmark upplevts som otillräcklig och inte motsvarat de gamla markerna. Ett byte hade av skogsägaren upplevts som en riskfylld handling:

"Det var som att spela lotto med sin egendom."

Vad gäller organiseringen av rekreationen i nationalparkerna var det flera i Sibbo storskog som tog upp att vandringsleder och utmärkta samlingsplatser är att föredra eftersom slitaget på naturen minskar då människorna koncentreras till vissa rutter. En del av skogsägarna vid Noux nationalpark nämnde att utmärkta rutter hade besparat naturen och att det varit bra att besökarna samlats till vissa områden i stället för att röra sig fritt.

4.2.1 Positiv inverkan

Både i Sibbo storskog och i Noux förekom det åsikter om att nationalparkens närvaro bidrar till att bevara landskapet genom att trygga en grön omgivning (tabell 7). Risken för utbyggnad av området ansågs vara mindre tack vare nationalparken och

den sågs i det här avseendet som en bra och förutsägbar granne. Bevarande av området som ett naturområde var viktigt för skogsägarna trots att alla inte var förespråkare för nationalparken:

”...om man måste välja mellan pest och kolera så nog väljer vi väl nationalparken då i så fall framom byggande...”

Bevarande av en grön omgivning upplevdes av många vara viktigt för den egna rekreationen och en del skogsägare vid båda nationalparkerna ansåg att ökade rekreationsmöjligheter var en direkt positiv inverkan från nationalparken (tabell 7). I det här avseendet syftades det på utbyggda friluftsleder och på de upplevelsevärda både estetiska och biologiska naturvärdena i nationalparken. Nationalparken ansågs väcka nyfikenhet som sporrade till utfärder och nya utflyktsmål i parken. I Noux nämndes ytterligare bättre vägförbindelser både vad gäller buss och cykelvägar som ett positivt resultat av nationalparken (tabell 7).

Möjligheter till extrainkomster nämndes som en positiv inverkan från både Sibbo storskogs och Noux nationalparker (tabell 7). Dessa åsikter var dock alla så kallade svaga uppfattningar, d.v.s. den intervjuade nämnde ämnet först efter att intervjuaren fört det på tal. Ingen av skogsägarna hade själv upplevt några extrainkomster hittills eller hade konkreta planer på att starta upp någon verksamhet. Olika typer av friluftsverksamhet togs upp som en möjlighet, men det betonades samtidigt att behovet av extrainkomster inte var stort och att tröskeln för att faktiskt starta upp en verksamhet var hög. Ämnet behandlades hos vissa med en lätt skämtsam ton och som exempel nämndes då främst någon form av kafé- eller friluftsverksamhet och parkeringsplatser.

Tabell 7. Positiv inverkan från nationalparken

Sibbo storskogs nationalpark	Observationer
Landskapet bevaras	3
Bättre rekreationsmöjligheter	2
Möjlighet till extrainkomster	2
Ökad naturmedvetenhet	enkät
Noux nationalpark	
Landskapet bevaras	4
Bättre rekreationsmöjligheter	3
Minskade problem med besökarna	3
Möjlighet till extrainkomster	2
Bättre vägförbindelser	2
Ökad naturmedvetenhet	2

Några skogsägare i Noux nämnde att problemen med besökarna i den egna skogen hade minskat tack vare nationalparken (tabell 7). Detta gällde framför allt mängden skräp men också antalet besökare som uppgavs ha minskat. Skogsägarna upplevde detta vara en kombination av att besökarna håller sig innanför nationalparkens gränser och att naturmedvetenhet och ansvarskänsla bland besökarna har ökat med åren.

I Noux nämndes att ökad naturmedvetenhet tack vare nationalparken hade resulterat i nya tankar och idéer om hur den egna skogen skall skötas (tabell 7). Skogsägaren ansåg i dessa fall att nationalparken öppnat ögonen för områdets naturvärden och potential och att parken på så sätt lett till nya beslut om skogskötseln som i större grad tog hänsyn till både rekreationen och mångfald i skogen.

”Nyt kun tää kansallispuisto on syntynyt tänne, kasvituntemus on kasvanut. Ja totta kai se vaikuttaa myös yksityisiin, ja tajutaan että; Hei, tää on arvokas juttu, tää on tärkeä asia! Sitten ollaan valmiita itse toimimaan toiveiden mukaan.”

Fri översättning: *”Nu när nationalparken har kommit hit, har växtkännedomen ökat. Och det är klart att det också inverkar på privata och vi förstår att; Hej, det här är en värdefull sak, en viktig sak! Sen är vi själva färdiga att handla enligt önskan.”*

Ökad naturmedvetenhet tack vare nationalparken togs inte upp av skogsägarna i intervjuerna som utfördes i Sibbo storskog. I enkätsvaren fanns denna åsikt däremot representerad (tabell 5 och 7).

4.2.2 Negativ inverkan och hotbilder

Tabell 8 presenterar de upplevda hotbilder som fanns bland skogsägarna i Sibbo storskog i jämförelse med den faktiska negativa inverkan som redan drabbat skogsägarna vid Noux nationalpark. En ”upplevd hotbild” innefattar den negativa inverkan som redan drabbat skogsägaren såväl som den inverkan som förväntas ske i framtiden. Kryssen för Sibbo storskogs del representerar alltså förekomst av inverkan som antingen setts som en hotbild av skogsägarna eller som redan inträffat på området.

Tabell 8. Hotbilder angående inverkan från Sibbo storskogs nationalpark jämfört med faktiskt negativ inverkan som drabbat de privata skogsägarna i Noux

Typ av inverkan	Hotbild, Sibbo storskog	Inverkan, Noux
Markförlust	x	x
Förändrade skogsarbeten	x	x
Utsatthet för infrastruktur	x	x
Svårare att få tillstånd för åtgärder	x	x
Insektskador	x	
Problem med besökarnas beteende	x	x
Problem med trafik/parkering	x	x
Försämrade naturvärden	x	x
Försämrade rekreationsmöjligheter	x	x

I Sibbo storskog förekom det rädsla bland skogsägarna för att förlora mark genom ofördelaktiga och upplevt oundvikliga köp eller i värsta fall genom inlösning (tabell 8). Nationalparken ansågs vara ett hot mot privatskogsbruket på området då den kunde komma att utvidgas på bekostnad av den privata marken:

”Nationalparken kommer hela tiden att växa och bli det där viktigare, och privata skogsbruket får ta smällen...”

Om inte inlösning eller påtvingade köp blev aktuella befarades skogsbruket på lång sikt försvåras så till den grad att skogsägaren på det här indirekta sättet upplevde sig tvungen till att sälja sin mark som den enda utvägen. Skogsägarna ansåg den egna verksamheten i framtiden begränsas av att möjligheten till att förstora sin skog på grund av nationalparken var mycket liten. Oro för att de privata skogarna skulle utsättas för ellinjer och annan infrastruktur då nationalparken ogärna används i detta syfte uppgavs också (tabell 8). Enligt en annan åsikt var dock rädslan för negativ inverkan och markförlust hos de privata skogsägarna grundad på ovetskap och missförstånd angående nationalparkens avsikt och vad den innebär:

”Täällä on selvästi tämmöisiä pelkoja, jotka perustuu siihen, että he eivät tiedä mitä se oikeesti tarkoittaa.”

Fri översättning: *”Här finns tydligt sådana rädslor som grundar sig på att de [skogsägarna] inte vet vad det [att ha nationalparken som granne] på riktigt betyder.”*

Markförlust genom både inlösning och upplevt påtvingad försäljning av skogsmark fanns med bland den faktiska inverkan som uppgavs ha skett i Noux, liksom utsatthet för infrastruktur i form av väg som byggts ut delvis på privat mark (tabell 8). Speciellt markförlusten skapade misstro gentemot nationalparken, dess skötsel och allmänna tillvägagångssätt. Även sättet på vilket Natura 2000-områden hade införts kritiserades, och förändrade skogsarbeten i form av tidigarelagd avverkning hade förekommit till följd av misstro och rädsla för att nationalparken skulle intressera sig för den privatägda marken (tabell 8).

Nationalparken i Sibbo storskog ansågs försvåra skogsarbetena både direkt och indirekt (tabell 8). Områdets användning för rekreation upplevdes försvåra skogsarbetena i och med att skogsägaren blir tvungen att ta hänsyn till rekreationen på området. Detta uppgavs inte ha förekommit i Noux. Däremot upplevdes närvaron av Sibbo storskogs nationalpark, liksom i Noux, leda till försvårad virkestransport till följd av att nationalparken inte kan användas i det syftet.

Restriktioner och byråkrati angående det egna skogsbruket sågs även som hotbilder i framtiden. Skogsägarna i Sibbo storskog trodde att det i framtiden kan bli svårare att få tillstånd för åtgärder i den egna skogen och att det kan bli mer byråkrati kring åtgärderna på grund av nationalparken (tabell 8). De var rädda för att en inofficiell skyddszon skulle bildas runt nationalparken som skulle begränsa möjligheterna till att utföra bl.a. skogsvårdsarbeten och avverkningar i den egna skogen:

”En privat rågranne kan också råka ut för det här att så att säga en skyddad skog behöver igen en ny skyddszon.”

Begränsningarna ansågs i första hand uppkomma indirekt via kommunens/stadens planläggning av markanvändningen, men också via striktare övervakning och förändrade åsikter hos beslutsfattarna gällande områden som redan kräver åtgärdstillstånd:

”..man är ganska negativt inställd till privatskogsbruk, kommersiellt skogsbruk ska vi säga, och naturligtvis kan den här attityden vinna insteg hos de bestämmande, hos kommunfullmäktige och sådana härna.”

Kring Noux nationalpark uppgavs planeringen av markanvändningen på området ha påverkats av nationalparken med konsekvensen att det uppstått restriktioner för

skogsbruket. Också införandet av Natura 2000-områden och ökad övervakning av förekomsten av sällsynta arter upplevdes ha lett till att tillstånd för ingrepp i den egna skogen blivit svårare att erhålla. (tabell 8)

Något som ytterligare oroade skogsägarna i Sibbo storskog angående det egna skogsbruket var insektangrepp (tabell 8). Det förekom rädsla för insektangrepp härstammande från kvarliggande död ved i nationalparken. Dessa åsikter var dock övervägande så kallade svaga uppfattningar. En allmän uppfattning var också att möjliga insektangrepp är oberoende av nationalparken och likväl kan härstamma från privatägda skogar.

Negativ inverkan som härstammade från Sibbo storskogs nationalpark och som inte bara var en hotbild i framtiden utan som faktiskt hade inträffat i verkligheten var förknippade med områdets användning för rekreation (tabell 8). Skogsägarna i Storskogen upplevde att både trafik, parkering och besökarna i allmänhet hade varit störande sedan nationalparken grundades och befarade att problemet inte kommer att minska i framtiden. Parkeringen och trafiken upplevdes ha varit farlig och bristen på parkeringsplatser för besökare uppgavs ha gett upphov till blockerande bilar längs vägarna. Bland skogsägarna förekom det missnöje mot att nationalparken grundats utan att det funnits tillräckligt utbyggd service på området:

”Först ställer de till stora shower, sen funderar de på vart ska vi ställa bilen.”

Problem med besökarna syftade bl.a. på besökarnas beteende, närmare bestämt nedskräpning, bortplockande av bär och svamp, olaglig upplagning av eld, lösspringande hundar samt allmänt störande beteende. Några skogsägare i Storskogen uppgav också att naturvärdena i den egna skogen hade minskat till följd av slitage på naturen och att djuren skrämts bort på grund av den stora mängden besökare som rört sig också i de privatägda skogarna. En del av skogsägarna nämnde besökarnas attityd som det största problemet:

”Det är kanske inte fråga om nationalparken utan det är fråga om människornas attityd, hur dom beter sig. När det inte är mitt så bryr man sig inte om.”

Andra ansåg att områdets popularitet i sig bidrar till olägenheter som inte enbart är förknippade med attityden hos besökarna:

”Om besökarmängden tiodubblas kan man nog tänka sig att de där roskena som i misstag faller ur folks händer också tiodubblas.”

Oro för oroligheter på området till följd av mer besökare förekom också:

”..det finns alltid en del av det folket som rör sig som har annat i syftet än bara friluftare..”

Negativa inverkan från nationalparken vad gäller både trafik, parkering och problem med besökarna hade också upplevts i området kring Noux nationalpark. Försämrade naturvärden på grund av slitage på naturen och bortskrämda djur togs upp av skogsägarna i Noux, liksom försämrade rekreationsmöjligheter på grund av begränsad möjlighet till ridning och cykling. I den mån rekreationsmöjligheterna i Sibbo storskog upplevdes försämrade handlade det däremot enbart om jakt. Nationalparken ansågs här försvåra möjligheterna för utövande av jakt till följd av jaktförbud inom nationalparkens gränser. (tabell 8)

5 DISKUSSION

5.1 Metodgranskning

Undersökningens tillförlitlighet och styrka ligger i att triangulering använts som forskningsmetod. Resultatens reliabilitet stärks av att skogsägarnas åsikter motsvarar varandra i det kvalitativa och det kvantitativa materialet, d.v.s. slutsatserna som dras grundar sig på material som insamlats med två olika metoder. Detta tyder på att skogsägarna inte påverkats av valet av metod för materialinsamlingen och resultaten är därför pålitliga.

Materialets validitet, d.v.s. hur heltäckande skogsägarnas åsikter beskriver situationen i Sibbo storskog, bestyrks av att intervjuerna var saturerade. Åsikterna angående inverkan från nationalparken avvek inte heller nämnvärt från varandra i intervjuerna jämfört med enkäten. Det som däremot talar emot både validiteten och

reliabiliteten är att de skogsägare som intervjuades i Sibbo storskog valdes ut bland dem som redan hade svarat på enkäten, vilket kan ha lett till upprepning av åsikter och bidragit till materialets saturering. Att välja ut helt nya skogsägare för intervju skulle ha resulterat i ett mer brokigt material och ökat omfattningen på kartläggningen av skogsägarnas åsikter. Förfarandet som genomfördes säkrade dock att det var skogsägare med intresse för intervju och huvudsakligen med inblick i situationen i Sibbo storskog som ställde upp, vilket gav uttömmande svar.

Det kvantitativa materialet i undersökningen var för knappt för att bidra med information om huruvida åsikter om nationalparken påverkas av skogsägarnas bakgrund. Bland de blanketter som returnerades innehöll vissa inte svar på alla frågor. Detta minskade ytterligare på urvalets storlek för en del av frågorna. För att få så många svar som möjligt hade en mindre omfattande och tidskrävande enkät varit att föredra.

För användningen av χ -testet och logit-modellen skulle ett större material ha krävts för fastställande av möjliga samband, vilket ifrågasätter metodernas lämplighet för materialet. Bjerling och Ohlsson (2010) antyder att logistisk regression inte alltid lämpar sig för små urval. Eftersom syftet var att kartlägga de typer av inverkan som förekommer/kan förekomma i Sibbo storskog och inte hur skogsägarnas bakgrund påverkar åsikter angående inverkan, ansågs dock kompletterande intervjuer eller tillämpning av ytterligare statistiska metoder vara onödiga i förhållande till arbetsinsats och -resurser. Trots det knappa urvalet bestyrks dock de enskilda frekvensernas överensstämmande med verkligheten av att procentandelarna för skogsägarnas bakgrundsuppgifter i huvudsak ligger på samma nivå som i det jämförande materialet som presenteras i beskrivningen av materialets representativitet.

Urvalet av intervjuobjekt vid Noux nationalpark representerar inte hela området kring nationalparken. Området som ligger på Vichtis sida, d.v.s. den norra sidan av nationalparken är inte representerat eftersom detta inte hör till området för Kustens regionenhet vid Finlands skogscentral. Eftersom skogsägaruppgifterna erhöles via Kustens regionenhet fanns inte uppgifter över övriga områden tillgängliga. Eventuella skogsägare i Noux som frivilligt eller på grund av omständigheterna sålt hela sin mark för att anslutas till nationalparken finns inte heller representerade

eftersom dessa inte längre funnits registrerade som skogsägare och därför varit svåra att få tag på.

Noux nationalpark lämpar sig som jämförelseområde i och med att områdets rekreationstryck och läge motsvarar Sibbo storskogs. Både Noux nationalpark och Sibbo storskogs nationalpark är belägna nära huvudstaden och båda områdena har en viktig funktion för rekreation och för bevarande av grönområden i huvudstadsregionen. Noux nationalpark är nu större till sin yta än Sibbo storskogs nationalpark, medan Sibbo storskogs nationalpark är mer splittrad. Utgångsläget för båda nationalparkerna har dock varit det samma eftersom nationalparken i Noux var i storleksklass med Sibbo storskogs nationalpark då den grundades och området var mer splittrat innan det expanderade (Kaupunkisuunnitteluvirasto 2011). Skillnader i skogsägandet och markanvändningen mellan områdena har inte undersökts här, men reflektioner utgående från litteratur diskuteras under nästa rubrik.

Konflikttriangeln härstammande från Daniels och Walker (2001) som fastställer konflikternas karaktär och Niemeläs m.fl. (2004) teori om hur dessa hänger ihop med konflikthanteringen skapar ett bra underlag för förståelse av materialet och konflikthanteringen i Sibbo storskog. Teorierna är anpassade för konflikter med miljö och markanvändning och lämpar sig därför för situationen i Sibbo storskog. En fullständig analys av potentialet till konflikthantering på området hade dock krävt åsikter från övriga inblandade parter. Konflikthanteringen och bakgrunden till konflikterna utgår här endast från de privata skogsägarnas perspektiv. De andra inblandade parternas åsikter och välvillighet till samarbete och kommunikation är därför okända.

5.2 Sibbo storskogs nationalparks möjliga inverkan för de privata skogsägarna

Den av de privata skogsägarna upplevda eller förväntade negativa inverkan från nationalparken överskred den positiva vid båda nationalparkerna. Fler typer av positiv inverkan uppgavs dock ha skett i Noux än vad skogsägarna i Sibbo storskog tog upp (tabell 7). Detta kan ha en förklaring i att Sibbo storskogs nationalparks splittrade form och förhållandevis knappa yta talar emot framför allt minskade problem med besökarna i de privatägda delarna av Sibbo storskog. I Noux sprider de

av Helsingfors stad ägda friluftsområdena, som devis fyller samma syften som nationalparken, ut rekreationen över ett större område. Utveckling i Sibbo storskog vad gäller bl.a. service, utmärkta leder, infrastruktur och utbredning kan i längden leda till att problem med besökarna minskar, men att dessa problem fortfarande uppgavs förekomma i Noux tyder på att problemen inte enbart är förknippade med områdets struktur och förekomsten av service.

Området kring Noux nationalpark är till en del bestående av säsongsboende och har redan länge varit ett viktigt område för rekreation (Leivo 2003). Det till sin natur mest som traditionell landsbygd bevarade området i Noux ligger på Vichtis sida som inte är representerad i undersökningen. Sibbo storskog kännetecknas å sin sida till en stor del av traditionellt jord- och skogsbruk. Denna skillnad mellan områdena kan inverka på vilken inställning skogsägarna har till nationalparken.

Både enligt Rämets m.fl. (2005) och Suomi m.fl. (2008) anses förutsättningarna för främst jord- och skogsbrukare försämrade på grund av nationalparkens närvaro. Hur problematisk skogsägarna uppfattar nationalparken kan därför vara beroende av hur viktigt skogsbruket är, d.v.s. om det är huvudsyssla eller bisyssla eller om skogen används som ekonomiskog eller främst för husbehov och rekreation. Om Sibbo storskog representerar ett mer kommersiellt utövande av skogsbruk kan detta vara en förklaring till att de negativa åsikterna klart överskred de positiva och att åsikten om att nationalparker är onödiga endast förekom bland skogsägarna i Sibbo storskog.

De hotbilder som målades upp av skogsägarna i Sibbo storskog motsvarade långt den faktiska inverkan som redan har skett vid Noux nationalpark. Speciellt där orsaken till inverkan i Noux och Sibbo storskog uppgavs vara den samma är det rimligt att sådan inverkan kan komma att ske också vid Sibbo storskogs nationalpark. Detta gäller olägenheter med besökarnas beteende, försämrade naturvärden till följd av slitage och bortskrämda djur, problem med trafik och parkering, svårare att få tillstånd för åtgärder, markförlust och utsatthet för infrastruktur. De tre förstnämnda är redan ett faktum.

Den enda hotbilden som inte hade upplevts av någon i verkligheten var insektskador. Rädslan hos skogsägarna i Sibbo storskog härstammade från de stora angrepp av granbarkborren som påträffats under de senaste åren (Metsäntutkimuslaitos 2012) i kombination med återställningsarbeten i nationalparken som resulterat i kvarlämnad

död ved. Om klimatet blir varmare och sommartemperaturerna stiger samtidigt som sommarsäsongen blir längre ökar risken för barkborreangrepp i framtiden (Pouttu och Annila 2010).

Försämrade rekreationsmöjligheter till följd av begränsningar angående utövande av jakt togs upp av skogsägarna i Sibbo storskog, men inte i Noux trots att det där finns restriktioner angående jakten (Metsähallitus 2006). Vad detta beror på går endast att spekulera i. En långsam anpassning till rådande förhållanden bland skogsägarna i Noux kan vara en bakgrund eller så handlar det helt enkelt om att Sibbo storskog är ett viktigare område för utövande av jakt. Konstateras kan trots allt att nya bestämmelser angående jakten i Sibbo storskog kommer att påverka de jagande skogsägarnas rekreation på ett eller annat sätt. I hur stor mån och på vilket sätt bestämmelserna inverkar beror dock på vad de inblandade parterna kommer överens om.

Kring 40 % av skogsägarna i Sibbo storskog trodde att nationalparken kommer att inverka negativt på de egna skogsarbetena i framtiden. Siffran är den samma som för den del av lokalbefolkningen vid Seitsemien nationalpark som ansåg att skyddsområden skapar konflikter och hotar utövandet av skogsbruk (Petäjistö och Selby 2008). Det största hotet ansågs trots allt vara olägenheter förknippade med områdets användning för rekreation, d.v.s. olägenheter med besökarna och trafik och parkering. Sammanlagt 56 % av skogsägarna sade sig redan ha drabbats av problem med trafik och parkering och 43 % hade upplevt problem med användningen av allemansrätten. Detta kan vara en förklaring till att skogsägarna såg just dessa problem utgöra hot även i framtiden, d.v.s. denna typ av inverkan hade redan inträffat på området och var därmed uppenbar för alla drabbade.

Skogsarbetena i de privatägda skogarna i Sibbo storskog ansågs av en del förändras i och med att rekreationen på området kommer att behöva tas i betraktande. Förändrade skogsarbeten i negativ bemärkelse uppgavs däremot inte i Noux ha uppkommit på grund av detta. Om Sibbo storskog i framtiden behåller sin splittrade form kan detta dock bidra till att skogsägarna i planering och skötsel av den egna skogen måste ta hänsyn till rekreationen eftersom det för besökarna är oundvikligt att ta sig genom privatägd skog för att röra sig mellan nationalparkens olika delar.

Eftersom Noux redan länge varit ett viktigt område för rekreation kan avsaknaden av

åsikter om rekreationens begränsande inverkan på skogsbruket vara fråga om anpassning och, vilket minskade problem med besökarna antyder, att besökarna håller sig innanför nationalparkens gränser. Detta kan också bero på att markerna som är avsatta för skogsbruk befinner sig i huvudsak i utkanten av Noux sjöplatå, dit rekreationen kanske inte sträcker sig. Nationalparken är större till sitt omfång än Sibbo storskogs nationalpark och på området finns även övriga stora friluftsområden, vilket bidrar till att besökarna har tillräckligt med utrymme utan att behöva röra sig på privatägd mark.

Huruvida virkestransporterna kommer att försvåras speciellt för dem med skog omgärdad av mark som hör till nationalparken beror på överenskommelser mellan den privata skogsägaren och Forststyrelsen. Enligt specialplanerare Arja Halinen (2013) har Forststyrelsen inte för avsikt att förbjuda transporter om sådana är nödvändiga, men om tillvägagångssätten överenskommes från fall till fall. Transporterna måste till exempel utföras vintertid på frusen mark för att undvika körskador. Trots att nödvändiga transporter alltså inte kommer att förbjudas kan det uppstå diskussion om vilka transporter som är nödvändiga.

En del av skogsägarna i Sibbo storskog uttryckte rädsla för att förlora mark. Förändrade skogsarbeten till följd av rädsla för att nationalparken ska intressera sig för den egna skogen, liksom i Noux, kan därför komma att ses i framtiden. Den misstro som fanns bland skogsägarna mot tillvägagångssätt angående införandet och skötseln av nationalparken skapar osäkerhet angående nationalparkens syften. Rädslan i Noux som resulterat i tidigarelagda avverkningar grundade sig dock på tidigare erfarenhet av tillvägagångssätt på området. Förändringarna kanske därför endast kommer att ses i fall där intresse för den egna skogen uttryckligen fastställts eller om utvidgning av nationalparken genom tvångsinlösning skulle börja ske på området.

Att utvidgning av nationalparker är konfliktfyllda kan fastställas utgående från både intervjuerna i Noux och Suomis m.fl. (2008) undersökning gällande området kring Linnansaari nationalpark där invånarna uppgav att konflikter angående parken främst handlat om köp av mark då nationalparken utvidgats. Tvångsinlösning av mark i Sibbo storskog är dock inget realistiskt hot eftersom miljöministeriet meddelat att eventuella markköp alltid skall utgå från markägarnas initiativ (Timo Tanninen

2012). Upplevt påtvingad försäljning av mark till följd av försvårande av skogsbruket kan dock komma att ses i framtiden om nationalparken utvidgas och börjar inverka på de sätt som skogsägarna befarar.

Området kring Sibbo storskog är under utveckling och förutom av nationalparken styrs planeringen på området av huvudstadsregionens behov av både bostäder och grönområden. Eftersom delar av området i Sibbo storskog inte har åtgärdsbegränsningar eller är något slag av skyddsområden finns det i dagens läge möjligheter till att bedriva aktivt skogsbruk. Å andra sidan finns det risk för att planläggningen av markanvändningen kan försvåra skogsbruket i framtiden.

I miljöutskottets betänkande (Miljöutskottet 2011) beskrivs vikten av att trygga kontakten mellan nationalparkens olika delar genom planering av markanvändningen. Parkens splittrade karaktär kan därför bidra till att gröna korridorer skapas mellan nationalparkens olika delar. Detta, tillsammans med att skogsägare i Noux uppgav att det faktiskt blivit svårare att få tillstånd för åtgärder angående det egna skogsbruket, talar för att risken för att skogsbruket på det här sättet försvåras finns också i Sibbo storskog. Natura 2000-områden kommer dock inte att påverka i Sibbo på samma sätt som i Noux eftersom sådana redan definierats långt innan beslutet om inrättandet Sibbo storskogs nationalpark togs. Hur planeringen av markanvändningen styrs i området beror sedan på vad som anses vara viktigt enligt beslutsfattarna. Oro angående beslutsfattarnas prioriteringar kan därför alltid komma att förekomma på området.

De privata skogsägarna var inte intresserade av att utnyttja de möjligheter till extrainkomster som fanns på området. Det att ingen av de intervjuade någonsin vunnit ekonomiskt på någondera nationalparken tyder på att extrainkomster för skogsägarna inte är att räkna med i framtiden heller. Enligt Suomis m.fl. (2008) undersökning vid Linnansaari nationalpark hade en liten del av lokalbefolkningen gynnats ekonomiskt av nationalparken, men de som missgynnats ekonomiskt var främst jord- och skogsbrukare. Vid både Seitsemäen nationalpark och Syöte och Oulanka nationalparker ansågs nationalparken försämra verksamhetsförutsättningarna för jord- och skogsbruk (Rämet m.fl. 2005, Petäjäistö och Selby 2008). I den mån nationalparken inverkat positivt på regionalekonomin verkar alltså inte de privata skogsägarna vara målgruppen.

5.3 Konfliktsituationer och konflikthantering i Sibbo storskog

En stor del av de privata skogsägarna i Sibbo storskog ansåg att skogsbruket kommer att försvåras i framtiden på grund av nationalparken. En del uppfattade nationalparken som ett direkt hot mot den egna verksamheten och ansåg de egna intressena motverkas till följd av att nationalparken grundades. Redan i nationalparkens planeringsskede förekom motstridiga åsikter angående områdets utveckling, med andra ord fastställdes redan då förekomsten av olika målsättning angående markanvändningen på området. Eftersom marken nationalparken inrättades på redan från tidigare var naturskyddsområde angick de motstridiga åsikterna främst typ av naturskydd och områdets status som nationalpark.

Inverkan från nationalparken som anses utgöra ett hot mot de privata skogsägarna och deras verksamhet eller syften tolkas här som konflikt. Konflikternas karaktär enligt Daniels och Walkers (2001) modell ligger till grund för konflikthanteringen och Niemeläs m.fl. (2004) tankegång om målet för konflikthanteringen följs. Slutsatserna jämförs sedan med modellen som presenteras av Peltonen och Villanen (2004) i vilken konflikthanteringen härleds från konflikterna som är indelade i intresse- och värdekonflikter, för att se ifall modellen kan erbjuda alternativa metoder för konflikthantering i Sibbo storskog.

5.3.1 Konflikternas karaktär

Konflikterna i Sibbo storskog kan delas in i olika klasser beroende på vilka intressen som står i konflikt med varandra. De oförenliga syftena utgör substansdimensionen i Daniels och Walkers (2001) konflikttriangel. Syftena från nationalparkens sida är rekreationsanvändning och naturskydd, medan skogsägarna kan ha antingen ekonomiska, ekologiska eller sociala syften. Inverkan från nationalparken som är konfliktfylld kan på det här sättet delas in i fem olika klasser beroende på vilka syften de härstammar från: 1) rekreation vs. ekonomi, 2) rekreation vs. ekologi, 3) rekreation vs. sociala syften, 4) naturskydd vs. ekonomi och 5) naturskydd vs. sociala syften.

Av inverkan som härstammar från rekreationsanvändningen på området är

förändrade skogsarbeten (hänsyn till rekreationen) motstridiga med de privatägda skogarnas ekonomiska syften. Försämrade naturvärden och problem med besökarna (nedskräpning) är motstridiga med de ekologiska syftena, d.v.s. med naturen i privatskogarna, och problem med besökarna (bortplockning av bär, allmänt störande) och trafik och parkering är motstridiga med de sociala syftena d.v.s. de påverkar själva skogsägaren.

Av inverkan som på substansnivå härstammar från nationalparkens betydelse för naturskydd är försämrade rekreationsmöjligheter och markförlust motstridiga med de sociala syftena i de privatägda skogarna. Markförlust, svårigheter med att få tillstånd för åtgärder, insektskador, förändrade skogsarbeten (rädsla och svårt att transportera) och utsatthet för infrastruktur är motstridiga med de ekonomiska syftena. Här bör det nämnas att konflikterna inte härstammar från naturskyddet i sig eftersom naturskyddsområden fanns i Sibbo storskog redan innan nationalparken grundades, utan uttryckligen från nationalparkens betydelse för naturskydd, med andra ord från nationalparkens status.

Procedurdimensionen i konflikttriangeln av Daniels och Walker (2001) utgörs av de lagar, regler och tillvägagångssätt som styr användningen, skötseln och markanvändningen på området. Naturvårdslagen (Finlex 1996a) och lagen om Sibbo storskogs nationalpark (Finlex 2011) sätter upp ramarna för verksamheten i nationalparken medan skogslagen (Finlex 1996b) bestämmer över de privatägda skogarna. Detta skapar olika förutsättningar och skyldigheter, vilket i Sibbo storskogs fall givit upphov till bl.a. förargelse över utförda restaureringsarbeten i nationalparken.

De privata skogsägarnas förutsättningar för utövande av skogsbruk (de ekonomiska syftena) påverkas framför allt av nationalparkens betydelse för naturskydd. Vad gäller dessa konflikter kompletteras de ovan nämnda lagarna av bestämmelser angående planläggning av markanvändningen och av planering av infrastruktur samt strategier angående nationalparken som delvis bestäms av skötsel- och användningsplanen. I planeringen av markanvändningen och områdesanvändningen beaktas de riksomfattande målen för områdesanvändningen (Riksomfattande mål... 2011) som grundar sig på markanvändnings och bygglagen (Finlex 1999).

Konflikter som härstammar från nationalparkens användning för rekreation är

beroende av allemansrätten som berättigar till att röra sig fritt i de privatägda skogarna (se Tuunanen m.fl. 2012). Användningen av nationalparken och stigplaneringen på området som styr rekreationen är till stor del beroende av skötsel- och användningsplanen för Sibbo storskog. Planering av infrastrukturen styr å sin sida trafiken. För de privata skogsägarnas del uppmanar certifieringskriterier till att ta hänsyn till rekreationen (PEFC Finland 2009) och avfallslagen (Finlex 1993) gör markägaren skyldig till att städa bort skräp som lämnats kvar i egen skog.

De inblandade parterna vars förhållande till varandra utgör relationsdimensionen enligt Daniels och Walkers (2001) teori är privata skogsägare, Forststyrelsen, kommun eller stad och vad gäller konflikter med rekreationsanvändningen nationalparkens besökare. Forststyrelsen är ansvarig för planeringen av skötseln och användningen av nationalparken, medan kommun och stad står för bestämmelser angående markanvändningen utanför nationalparkens gränser.

Om vi tittar på Sibbo storskog som konfliktsituation ur det perspektiv som Peltonen och Villanen (2004) erbjuder och delar upp konflikterna i intresse- och värdekonflikter får vi en alternativ grund för konflikthanteringen. I Sibbo storskogs fall kan värdekonflikterna avskiljas från intressekonflikterna med hjälp av viljan till markbyten hos skogsägarna. De som ställer sig positivt till markbyten har främst ett intresse av de produkter skogen erbjuder, medan de som inte är intresserade av markbyten ser ett ytterligare känslovärde i den mark de äger. Utgående ifrån den här grova indelningen kan det härledas att ca 30 % av skogsägarna ser nationalparken som en intressekonflikt medan resterande 70 % ser den som en värdekonflikt. Indelningen är i själva verket säkert mer komplex än så, men det kan i alla fall konstateras att både typerna av konflikter existerar på området.

5.3.2 Konflikthantering och åtgärdsförslag

I grund och botten är alla problem som är förknippade med Sibbo storskogs nationalpark ett resultat av införandet av nationalparken som förändrat markanvändningen och typ av naturskydd på området. De möjliga konflikt-situationerna härstammar således från substansdimensionen enligt konflikttriangeln av Daniels och Walker (2001) och består av olägenheter med samverkan mellan

olika typer av markanvändning. Enligt Niemeläs m.fl. (2004) tankegång om konflikthantering är det alltså främst tekniska metoder som bör användas för att hindra konflikterna från att eskalera.

Inom de ramar substansdimensionen sätter upp bidrar dock de två andra dimensionerna till uppkomsten av konflikter och därför är det av betydelse att handla även på det enligt Niemelä m.fl. (2004) politiska och det kulturella planet. Restaureringsarbeten som skapat blandade känslor hos skogsägarna handlar till exempel inte enbart om konfliktens substans utan mycket om de tillvägagångssätt Forststyrelsen har, i det här fallet angående restaureringsarbeten i nationalparken. Olika synsätt, missförstånd och misstro mellan parterna ger upphov till ogrundad rädsla och påverkar förutsättningarna för samarbete och kommunikation och kräver därför handling också på relationsdimensionen.

Frivilliga markbyten inom Sibbo storskog mellan privata skogsägare och staten är ett konkret förslag på teknisk konflikthantering för att ändra på substansdimensionen, d.v.s. markägar- och markanvändningsstrukturen i området. Lyckade markbyten skulle leda till att skogar som utnyttjas för skogsbruk och som är avsedda för naturskydd och rekreation avskiljdes mer än tidigare, vilket skulle minska på skog av vardera typ som är i direkt anslutning till varandra. Åtgärden skulle på detta sätt ge möjlighet till olika användning av skog att verka mer oberoende av varandra. Handlingen skulle resultera i ett mer enhetligt område på vilket naturskydds- och rekreationssyften skulle ha förutsättning att uppnås utan större påverkan via planläggning av markanvändningen.

I Sibbo storskog kunde markbyten utföras i den utsträckning skogsägarna var intresserade av att byta, d.v.s. med ca 30 % av de privata skogsägarna. Tecknande av frivilliga METSO-avtal eller frivillig försäljning av mark, där den privata skogsägaren skulle få kompensation för förluster i skogsbruket är andra metoder för att göra området mer enhetligt.

För att förebygga konflikterna mellan de olika typer av skog som är i växelverkan med varandra är det nödvändigt att fokusera på den politiska konflikthanteringen och göra framsteg på konfliktens procedurdimension. Bestämmelser och lagstiftning är svåra att ändra på så konkret hantering bör i det här fallet fokusera främst på de privata skogsägarnas möjligheter till aktiv medverkan i utarbetandet av skötsel- och

användningsplanen samt i områdesplanering och planläggning av markanvändningen för att inverka på strategier och tillvägagångssätt.

Ett konkret exempel på politisk konflikthantering är att genom samarbete få till stånd stigar och leder som ger möjlighet till ett ömsesidigt utnyttjande och på så sätt bidrar till att problem med bl.a. virkestransporten kan undvikas. Lederna skulle gynna rekreationen för nationalparkens del och virkestransporten för privatskogsbrukets del och stöda principen för deltagande planering som strävar till att hitta lösningar som tillfredsställer så många parter som möjligt (se Lampinen m.fl. 2003). Ett förnuftigt styrande av rekreationen på området skulle dessutom minska på inverkan från rekreationen eftersom människor då skulle styras till att följa utmärkta stigar och leder i stället för att röra sig fritt i terrängen. Skyltning och ordentlig utmärkning av nationalparkens gränser är konkreta exempel på förebyggande åtgärder.

Forststyrelsens principer om deltagande planering styr planeringen av skötseln och användningen av Sibbo storskogs nationalpark (Metsähallitus 2012). I och med att Forststyrelsen och de privata skogsägarna har ett pågående samarbete är det för konflikthanteringen i Sibbo storskog i första hand viktigt att betona samverkan mellan privata skogsägare och kommun och stad för att skapa deltagande i planläggningen av markanvändningen och i utvecklingen av infrastruktur, och på så sätt undvika att konflikter angående dessa uppstår i framtiden. För att nå bästa resultat och undvika konflikter är det viktigt att samarbetet börjar i tid. På det här sättet kan missnöje liknande det som uppkommit till följd av bristande informationsgång och svagt samarbete i nationalparkens planeringsskede och tidiga utveckling undvikas.

Samarbetsnätverket för Sibbo storskog har arbetat för att förbättra kommunikation och samarbete mellan privata skogsägare och myndigheter i form av att fungera som ett språkrör. Nätverket har bidragit till att de privata skogsägarna fått sin röst bättre hörd genom dialog med Forststyrelsen i planeringen av arbetet med skötsel- och användningsplanen för Sibbo storskog (Samarbete i storskogen 2013). Skogsägarnas relation till och kommunikation med Forststyrelsen har förbättrats och informationsgången från Forststyrelsen har blivit aktivare. Samarbetsnätverkets verksamhet har enligt Niemeläs m.fl. (2004) modell för konflikthantering verkat både på det politiska och kulturella planet och kan därför användas som en modell för att skapa samarbete,

kommunikation och betona vikten av de privata skogsägarnas medverkan.

Enligt Rantala och Primmer (2003) kan avsaknad av förtroende leda till mer intensiva konflikter. Eftersom bristande förtroende redan till en del existerar i Sibbo storskog är det viktigt att jobba på den här punkten. Enligt principen om samverkansplanering (collaborative planning) skall medverkan, informationsutbyte och inläring skapa förtroende (CoPack 2012). Deltagande och samarbete kan med andra ord hjälpa till att rensa bort missförstånd och okunskap och bidrar på så sätt till en bättre kommunikationsgrund för alla parter, vilket är målet för den enligt Niemelä m.fl. (2004) kulturella delen av konflikthanteringen. I fall där parterna är medvetna om de andras syften undviks ogrundad rädsla som i det här fallet kan förknippas med bl. a. rädsla för att förlora mark och för försämrade verksamhetsförutsättningar.

Som en del av den kulturella konflikthanteringen kan relationen mellan besökare och privata skogsägare förbättras genom information till nationalparkens besökare. Järviluomas (1993) undersökning visar på att ett bra förhållande och kontakt med besökarna skapar positiv inställning gentemot turismen. Information om allemansrätten för besökarna kan minska på olägenheter förknippade främst med olaglig upplagning av eld och okopplade hundar, men också med skräpning och störande av hemfriden som inte hör till allemansrätten (se Tuunanen, m.fl. 2012) men som av skogsägarna uppgavs vara problem på området.

Konflikthantering utgående från Peltonens och Villanens (2004) modell indikerar att intressekonflikter kan lösas med hjälp av något slag av förhandlingar om utbyten eller handelsmodeller. I Sibbo storskogs fall kunde detta ske i form av markbyten eller frivillig försäljning av mark och skyddsavtal. Värdekonflikterna är däremot mer komplexa och kräver djupare diskussion, kommunikation och förståelse, och förespråkar i det här fallet den typ av åtgärder som föreslagits inom den politiska och kulturella konflikthanteringen som diskuterats ovan, d.v.s. genom deltagande planering och information.

Peltonens och Villanens (2004) teori framhäver med andra ord inget nytt. Modellen ger en fingervisning om enligt vilka metoder det är lönt att behandla konflikterna. Det som den däremot inte erbjuder är en kartläggning över vilken konflikt eller typ av inverkan från nationalparken en viss hanteringsmetod råder bot på. Niemeläs m.fl. (2004) konflikthanteringsmodell som grundar sig på konkret bakgrund till de

olika konflikterna ger en tydligare bild av hur en viss konfliktsituation hänger ihop med konflikthanteringen.

6 SLUTSATSER

Bland skogsägarna i Sibbo storskog förekommer det oro för hur nationalparken kommer att påverka den egna verksamheten i framtiden. Inverkan förknippad med områdets användning för rekreation har redan skapat problem. Hotbilder för framtiden är utöver dessa främst relaterade till utvidgning av nationalparken och planläggning av markanvändningen i Sibbo storskog som kan försämra förutsättningarna för utövandet av normalt skogsbruk. Ca 40 % anser att nationalparken kommer att påverka negativt på de egna skogsarbetena i framtiden.

Konflikter som berör de privata skogsägarna i Sibbo storskog uppstår i och med uppfattningen om att det existerar olika intressen angående markanvändningen på området. Mark i anslutning till varandra som används för olika syften framhäver konflikterna. Konflikter i Sibbo storskog har därför potential att förmildras genom att göra nationalparken enhetligare och områden i olika användning mer åtskilda från varandra med hjälp av markbyten inom området eller genom frivilliga köp och skyddsavtal i den mån det finns intresse bland de privata skogsägarna.

Utvidgning av nationalparken utgör ett hot mot privatskogsbruket i Sibbo storskog. Trots att ett större och enhetligare område kan vara gynnsamt för att förhindra olägenheter med framför allt rekreationsanvändningen bör detta därför inte strävas efter till varje pris. Förnuftigt planerande och utvecklande av området i och omkring nationalparken vad gäller till exempel ruttplaner, infrastruktur, utmärkning och skyltning samt information till nationalparkens besökare är då bättre alternativ för att förebygga konflikter med rekreationsanvändningen.

En viktig del av konflikthanteringen utgörs av samarbete, deltagande, informationsutbyte och kommunikation. Detta kan uppnås genom deltagande planering eller samverkansplanering. För de privata skogsägarna i Sibbo storskog är det av

betydande vikt att medverka i planeringen av områdets användning och skötsel för att ha möjlighet att inverka på hur området utvecklas, men också för att bygga upp förtroende mellan inblandade parter och på detta sätt förebygga ogrundad rädsla som bygger på okunskap.

Samarbetet med Forststyrelsen angående framför allt skötsel- och användningsplanen för Sibbo storskogs nationalpark har kommit i gång. Eftersom en stor del av de potentiella konflikterna som hotar privatskogsbruket är förknippade med planläggning av markanvändningen utanför nationalparkens gränser, är det av stor vikt att också samarbete mellan de privata skogsägarna och kommun och stad fungerar. En intresseorganisation för de privata skogsägarna kunde bidra till att göra skogsägarnas röst bättre hörd.

Trots de föreslagna metoderna för konflikthantering och utveckling av området i Sibbo storskog är det orimligt att problemen med nationalparken försvinner eller kan förebyggas helt och hållet. Konfliktlitteratur antyder att konflikter i vissa fall är positiva och nödvändiga för att skapa förändring (t.ex. Hellström 2001). Förändringar på området bör därför inte ses som enbart negativa och nationalparken förväntas *det facto* också ha positiv inverkan. Denna undersökning, understödd av tidigare forskning, visar dock att den positiva inverkan inte tenderar att i första hand riktar sig till privata skogsbrukare och skogsägare.

TACK

Jag vill rikta ett stort tack till Pasi Puttonen och Paula Horne som väglett mig genom mitt arbete och som alltid ställt upp med goda råd och engagemang. Jag vill också tacka uppdragsgivarna Kustens regionenhet vid Finlands skogscentral och samarbetsnätverket för Sibbo storskog som visat stort intresse och som gjort det möjligt för mig att genomföra detta projekt.

Tack till mamma och pappa för att ni lånade bilen, och till Christian som tålmodigt läst igenom och gett tips. Jag vill också tacka alla andra som på ett eller annat sätt medverkat i mitt arbete, speciellt Annikka Selander, Heimo Karppinen, PTT och inte minst alla skogsägare som ställt upp för intervju.

Slutligen vill jag tacka Föreningen för skogskultur, Per Spakis Stiftelse och Krogellska Stiftelsen som bidragit till mitt arbete med stipendier.

KÄLLFÖRTECKNING

- Alasuutari, J. 1994. Laadullinen tutkimus. Gummerus kirjapaino Oy, Jyväskylä 1994. 281 s.
- Berghäll, J. 2005. Saaristomeren kansallispuiston luontomatkailun aluetaloudelliset vaikutukset. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 153. Edita Prima Oy, Helsinki 2005. Tillgänglig: <http://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Asarja/a153.pdf>.
- Bjerling, J & Ohlsson, J. 2010. En introduktion till logistisk regressionsanalys. [Online]. Göteborgs universitet, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation. Tillgänglig: http://www.jmg.gu.se/digitalAssets/1307/1307026_Nr_62_Logistisk_regression.pdf. [Refererad: 7.2.2013].
- von Boehm, A. 2008. Vihreän metsäsuunnitelman kysyntä metsänomistajakunnassa. Helsingin yliopisto, Helsinki 2008. Tillgänglig: <http://wwf.fi/mediabank/1031.pdf>
- von Boehm, A. 2010. Sipoonkorven kävijätutkimus 2009. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 126. [Online]. Metsähallitus. Tillgänglig: <http://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Bsarja/b126.pdf>. [Refererad: 13.12.2012].
- Bryman, A. 1997. Kvantitet och kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning. Studentlitteratur, Lund 2001. 229 s.
- CoPack - Yhteistoiminnallisen Suunnittelun verkkomateriaali. 2012 [Online]. Lifelong learning program, Euroopan komissio. Tillgänglig: <http://copack.oamk.fi/fi/>. [Refererad: 29.1.2013].
- Daniels, S. & Walker, G. 2001. Working through environmental conflict: the collaborative learning approach. Praeger Publishers, Westport 2001. 293 s.
- Deutsch, M. 1973. The resolution of conflict: constructive and destructive processes. Yale University Press, New Haven and London 1973. 420 s.
- Eskola, J. & Souranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2008. 266 s.
- Finlex. 1993. Avfallslag. 1072/1993. [Online]. Tillgänglig: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1993/19931072>. [Refererad: 31.1.2013].
- Finlex. 1994. Lag om Noux nationalpark. 118/1994. [Online]. Tillgänglig: <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/1994/19940118>. [Refererad: 25.1.2013].
- Finlex 1996a. Naturvårdslag. 1096/1996. [Online]. Tillgänglig: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1996/19961096>. [Refererad: 21.2.2013].

- Finlex. 1996b. Skogslag. 1093/1996. [Online]. Tillgänglig:
<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1996/19961093>. [Refererad: 25.1.2013].
- Finlex. 1999. Markanvändnings- och bygglag. 132/1999. [Online]. Tillgänglig:
<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990132>. [Refererad: 13.2.2013].
- Finlex. 2011. Lag om Sibbo storskogs nationalpark. 325/2011. [Online].
 Tillgänglig: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110325>.
 [Refererad: 13.12.2012].
- Forest Europe. 2012. Sustainable forest management criteria & indicators. [Online].
 Ministerial conference on protection of forests in Europe. Tillgänglig:
http://www.foresteurope.org/sfm_criteria. [Refererad: 11.12.2012].
- Gemensam generalplan för Östersundom. 2013. [Online]. Sibbo kommun.
 Tillgänglig:
http://www.sipoo.fi/se/service/bygga_och_bo/planlaggning/generalplaner/gemensam_generalplan_for_ostersundom. [Refererad: 25.1.2013].
- Hellström, E. 2001. Conflict cultures – Qualitative Comparative Analysis of environmental conflicts in forestry. Silva Fennica Monographs 2. Tammer paino Oy, Tampere 2001. 109 s.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino, Helsinki 2000. 213 s.
- Hosmer, D. & Lemeshow, S. 1989. Applied logistic regression. Wiley, New York 1989. 307 s.
- Hänninen, H., Karppinen, H. & Leppänen, J. 2011. Suomalainen metsänomistaja 2010. Metlan työraportteja 208. [Online]. Metsäntutkimuslaitos.
 Tillgänglig:
<http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2011/mwp208.pdf>.
 [Refererad: 30.1.2013].
- Jord- och skogsbruksutskottet. 2011. Jord- och skogsbruksutskottets utlåtande 30/2010 rd. [Online]. Tillgänglig:
[http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw.cgi/trip/?\\${APPL}=utpub&\\${BASE}=faktautpub&\\${THWIDS}=0.13/1362496573_504538&\\${TRIPPIFE}=PDF.pdf](http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw.cgi/trip/?${APPL}=utpub&${BASE}=faktautpub&${THWIDS}=0.13/1362496573_504538&${TRIPPIFE}=PDF.pdf). [Refererad: 13.12.2012].
- Järviluoma, J. 1993. Paikallisväestön asennoituminen matkailuun ja sen seurausvaikutuksiin: esimerkkinä Kolarin kunta. Oulun yliopisto, Pohjois-Suomen tutkimuslaitos, Research reports 110. Oulun yliopisto, Monistus- ja kuvauskeskus. Oulu. 1993. 152 s.
- Kaupunkisuunnitteluvirasto. 2011. Sipoonkorpi ja Östersundom: Suunnittelun lähtökohdat. [Online]. Helsingin kaupunki. Tillgänglig:
http://www.hel2.fi/ksv/julkaisut/ostersundom/Sipoonkorpi_Ostersundom_suunnittelun_lahtokohdat.pdf. [Refererad: 12.2.2013].

- Kivisaari, T., Snellman, S., Tossavainen, A., Niemi, T., Koto, R. & Laakso, J. 2006. Nuuksio ulkoillen ja liikkuen. Helsingin kaupungin liikuntavirasto ja rakennusvirasto. Frenckellin Kirjanpaino Oy, Helsinki 2006. Tillgänglig: http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/9602db804a15a0b5b548f5b546fc4d01/nuuksio_su_net.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=9602db804a15a0b5b548f5b546fc4d01.
- KvantiMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. 2009. [Online]. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, Tampere. Tillgänglig: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/logregressio/logistinen.html>. [Refererad: 8.2.2013].
- Käyntimäärät kansallispuistottain 2011. 2012. [Online]. Metsähallitus. Tillgänglig: <http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Eraasiatjaretkeily/Asiakastieto/Kayntimaarat/Kansallispuistoittain/Sivut/Kayntimaaratkansallispuistoittain2011.aspx>. [Refererad: 24.1.2013].
- Körner, S. & Wahlgren, L. 2000. Statistisk data-analys. Studentlitteratur, Lund 2004. 408 s.
- Lampinen, S., Saarlo, A., Vehmas, A. & Karppinen, S. 2003. Osallistuminen ehettävässä suunnittelussa. Suomen ympäristö 595. Edita Prima Oy, Helsinki 2003. Tillgänglig: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=5060>.
- Leivo, M. 2003. Nuuksio: miljoonan ihmisen erämaa. Tammi, Helsinki 2006. 231 s.
- Metsähallitus. 2006. Nuuksion kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 19. Kopijyvä Oy, Jyväskylä 2006. Tillgänglig: <http://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Csarja/c19.pdf>.
- Metsähallitus. 2010. Metsähallituksen selvitys Sipoonkorven kansallispuiston perustamisedellytyksistä. Metsähallituksen selvitys 381/625. Edita Prima Oy, Helsinki 2010. Tillgänglig: http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Luonnonsuojelu/Suojelualueet/Kansallispuistot/Sipoonkorpi/Documents/Sipoonkorpi_selvitys.pdf.
- Metsähallitus. 2012. Deltagande- och kommunikationsplan. [Online]. Tillgänglig: <http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Luonnonsuojelu/Hoidonjakaytonsunnittelusuojelualueilla/Sipoonkorpi/Documents/Sibbo%20storskog%20Deltagande%20och%20kommunikationsplan.pdf>. [Refererad: 12.2.2013].
- Metsäntutkimuslaitos. 2011. Metsätilastollinen vuosikirja 2011. Vammalan Kirjanpaino Oy, Sastamala 2011. 470 s. Tillgänglig: http://www.metla.fi/metinfo/tilasto/julkaisut/vsk/2011/vsk11_kokonaan_11.pdf.

- Metsäntutkimuslaitos. 2012. Kirjanpainaajahyönteisten määrä on lisääntynyt paikoin epidemia-asteelle Etelä- ja Kaakkois-Suomessa. [Online].
Tillgänglig: <http://www.metla.fi/tiedotteet/2012/2012-06-20-kirjanpainaja.htm>. [Refererad: 12.2.2013].
- Miljöutskottet. 2011. Miljöutskottets betänkande 20/2010 rd. [Online].
Tillgänglig:
[http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw.cgi/trip/?\\${APPL}=utpub&\\${BASE}=faktautpub&\\${THWIDS}=0.33/1359041853_369173&\\${TRIPPIFE}=PDF.pdf](http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw.cgi/trip/?${APPL}=utpub&${BASE}=faktautpub&${THWIDS}=0.33/1359041853_369173&${TRIPPIFE}=PDF.pdf). [Refererad: 24.1.2013].
- Niemelä, J. m.fl. 2004. Identifying, managing and monitoring conflicts between forest biodiversity conservation and other human interests in Europe. *Forest Policy and Economics* 7: 877-890.
- Noux nationalpark. 2012. [Online]. Forststyrelsen. Tillgänglig:
<http://www.utinaturen.fi/utflyktsmal/nationalparker/noux/Sidor/Default.aspx>. [Refererad: 25.1.2013].
- Ovaskainen, V., Horne, P., Pouta, E. & Sievänen, T. 2002. Luonnon virkistyskäytön taloudellinen arvo ja taloudelliset vaikutukset. *Metsätieteen aikakauskirja* 2002: 59-65
- PEFC Finland. 2009. Kriterier för skogägarsspecifik certifiering. PEFC FI 1003:2009. [Online]. Tillgänglig:
http://www.pefc.fi/media/Standardit%202008_09/Ruotsi/PEFC%20FI%201003_2009%20Kriterier%20foer%20skogsagarspecifik%20certifiering.pdf. [Refererad: 31.1.2013].
- Peltonen, L. & Villanen, S. 2004. Maankäytön konfliktit ja niiden ratkaisumahdollisuudet: Osa 1. Katsaus käsitteisiin ja kirjallisuuteen. *Suomen ympäristö 732*. [Online]. Ympäristöministeriö.
Tillgänglig: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=72615>. [Refererat: 29.1.2013].
- Petäjistö, L. & Selby, A. 2008. Seitsemisen kansallispuisto asukkaiden näkökulmasta: haitta vai hyöty? *Metlan työraportteja* 72. [Online]. Metsäntutkimuslaitos. Tillgänglig:
<http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2008/mwp072.pdf>. [Refererad: 29.1.2013].
- Petäjistö, L. & Selby, A. 2009. Repoveden kansallispuiston merkitys paikallisväestölle ja vertailu Linnansaaren ja Seitsemisen kansallispuistojen lähialueiden asukastutkimuksiin. *Metlan työraportteja* 132. [Online]. Metsäntutkimuslaitos. Tillgänglig:
<http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2009/mwp132.pdf>. [Refererad: 29.1.2013].
- Pouttu, A & Annala, E. 2010. Kirjanpainaajalla kaksi sukupolvea kesällä 2010. *Metsätieteen aikakauskirja* 4: 521-523. Tillgänglig:
<http://www.metla.fi/aikakauskirja/full/ff10/ff104521.pdf>.

- Rantala, T. & Primmer, E. 2003. Value positions based on forest policy stakeholders' rhetoric in Finland. *Environmental Science & Policy* 6: 205–216.
- Regeringen. 2011. Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om Sibbo storskogs nationalpark, RP 324/2010 rd. [Online]. Tillgänglig: <http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2010/20100324.pdf>. [Refererad: 24.1.2013].
- Riksomfattande mål för områdesanvändningen. 2011. [Online]. Miljöministeriet. Tillgänglig: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=1112&lan=sv>. [Refererad: 12.2.2013].
- Rinne, P. 1999. Luontomatkailun aluetaloudelliset vaikutukset Kuhmossa. Joensuun yliopisto, Metsätieteellinen tiedekunta. Joensuun yliopistopaino, Joensuu, 1999. 100 s.
- Ross, M. 1993. *The Culture of Conflict: Interpretations and Interests in Comparative Perspective*. Yale University Press, New Haven, 1993. 240 s.
- Rämet, J., Törn, A., Tolvanen, A. & Siikamäki, P. 2005. Luonnonsuojelu ja luontomatkailu paikallisväestön silmin: kyselytutkimus Kuusamossa ja Syötteen alueella. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 151. Edita Prima Oy, Helsinki 2005. Tillgänglig: <http://julkaisut.metsa.fi/assets/pdf/lp/Asarja/a151.pdf>.
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. [Online]. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto, Tampere. Tillgänglig: http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_5.html. [Refererad: 21.2.2013].
- Samarbete i Storskogen. 2013. Slutrapport över verksamheten 2009-2012. [Online]. Tillgänglig: http://www.skogscentralen.fi/sv_SE/c/document_library/get_file?uuid=b914d5e4-4295-4837-a48c-479c48243db9&groupId=10156. [Refererad: 25.1.2013].
- Sibbo kommun. 2008. Generalplan för Sibbo 2025. [Online]. Tillgänglig: http://www.sipoo.fi/easydata/customers/sipoo/files/2011_keke/yleiskaa_vat/syk2025/syk2025_lainvoimainenkho.pdf. [Refererad: 25.1.2013].
- Sibbo kommun. 2012. Byggförbud och åtgärdsbegränsningar. [Online]. Tillgänglig: http://www.sipoo.fi/easydata/customers/sipoo/files/Maankaytto_kaavoi_tus/rakennuskiellot/rakennuskiellot_20121212_a1.pdf. [Refererad: 25.1.2015].
- Sibbo storskogs nationalpark. 2013. [Online]. Forststyrelsen. Tillgänglig: <http://www.utinaturen.fi/utflyktsmal/nationalparker/sibbostorskog/Sidor/Default.aspx>. [Refererad: 1.3.2013].

- Sibbo storskogs nationalpark får en skötsel- och användningsplan. 2012. [Online]. Metsähallitus. Tillgänglig: http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Luonnonsuojelu/Hoidonjakaytons_uunnittelusuojelualueilla/Sipoonkorpi/Sivut/Sibbostorskog.aspx. [Refererad: 4.3.2013].
- Sipoonkorven kansallispuisto laajeni 40 hehtaarilla. 2013. [Online]. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Tillgänglig: <http://www.ely-keskus.fi/fi/tiedotepalvelu/2013/Sivut/Sipoonkorvenkansallispuistolaaeni40hehtaarilla.aspx>. [Refererad: 21.2.2013].
- Sipoonkorvesta tuli kansallispuisto 2011. 2012. [Online]. Metsähallitus. Tillgänglig: <http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Luonnonsuojelu/Suojelualueet/Kansallispuistot/Sipoonkorpi/Sivut/Sipoonkorpi-tietoa.aspx>. [Refererad: 24.1.2013].
- SiS - Samarbetsnätverket för Sibbo storskog. 2010. Utlåtande om inrättande av Sibbo storskogs nationalpark. Finlands skogscentrals arkiv, Helsingfors 2012.
- SLC. 2010. Utlåtande om Sibbo storskogs nationalpark. [Online]. Tillgänglig: <http://www.slc.fi/utlatandeutskrift.asp?id=387>. [Refererad: 13.12.2012].
- Suomi, O., Petäjäistö, L. & Selby, A. 2008. Linnansaaren kansallispuiston merkitys lähialueen maaseudun asukkaille. Metlan työraportteja 84. [Online]. Metsäntutkimuslaitos. Tillgänglig: <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2008/mwp084.pdf>. [Refererad: 25.1.2013].
- Svenska akademien. 2006. Svenska akademiens ordlista över svenska språket. NordBook, Norge 2006. 1130 s.
- Tenhola, T. & Kiviniemi, M. 2005. Metsätalous kaavoitusalueilla. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio. F.G. Lönnberg, Helsinki 2005. 40 s.
- Tuunanen, P., Tarasti, M. & Rautiainen, A. 2012. Jokamiehen oikeudet ja toimiminen toisen alueella: lainsäädäntöä ja hyviä käytäntöjä. Suomen ympäristö 30. Edita Prima Oy, Helsinki 2012. Tillgänglig: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=418505&lan=fi&clan=fi>.
- Valtari, M. 2006. SPSS-perusteet. [Online]. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. Tillgänglig: <http://www.helsinki.fi/~komulain/Tilastokirjat/04.%20Valtari-Spss-opas.pdf>. [Refererad: 31.1.2013].
- Wall, J. & Callister, R. 1995. Conflict and its management. Journal of Management 21: 515-558.
- Wuensch, K. 2009. Binary Logistic Regression with PASW/SPSS. [Online]. Tillgänglig: <http://core.ecu.edu/psyc/wuenschk/MV/Multreg/Logistic-SPSS.pdf>. [Refererad: 7.2.2013].

Yleiskaava 2007. 2013. [Online]. Vantaan kaupunki. Tillgänglig:
http://www.vantaa.fi/fi/kaavoitus_ja_maankaytto/yleiskaavoitus/yleiskaava_2007. [Refererad: 25.1.2013].

Muntliga källor:

Specialplanerare Arja Halinen. Forststyrelsen. Hermannin aukio 3, Kuopio. E-post
4.3.2013.

Överdirektör Timo Tanninen. Miljöministeriet. Kaserngatan 25, Helsingfors.
Informations- och diskussionsmöte för skogsägare 12.12.2012.